

generel
zoo

analýza
ústí

generel zoo

analýza ústí

Plán rozvoje Zoo Ústí nad Labem, interně nazývaný generel zoo, je koncipován a sestaven jako živý dokument, který je dle potřeb možné editovat a doplňovat. Toto pojetí usnadňuje budoucí práci a umožňuje flexibilitu a rychlost při nutných změnách a aktualizacích. Dokument se zaměřuje na **časový horizont** maximálně **10 let**, neboť trendy v chovech zvířat a jednotlivé přístupy se dynamicky mění v čase. Zpracování plánu rozvoje na delší časový úsek tak postrádá smysl.

Generel je rozdělen do několika graficky odlišených **kapitol**. Přehledně hodnotí vztahy místní i širší, charakter pozemků a jejich vlastnictví, cesty a komunikace. Zaměřuje se na zoologickou, botanickou i historicky cennou složku areálu.

Podstatnou kapitolou, která naznačuje další směr vývoje ústecké zoo, jsou **připravované projekty**. Zde jsme vycházeli z aktuálních a zásadních potřeb Zoo Ústí nad Labem, a to především s ohledem na nutnost zajistit komplexní návštěvnický servis, odborně vedené chovatelské programy a moderní expozice, to vše na úrovni odpovídající současným standardům. Naším hlavním cílem je zůstat členem Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), zapojit se do mezinárodních chovných programů, získávat zajímavé druhy zvířat s vysokým ochrannářským potenciálem a zapojit se tak do ochrany biodiverzity.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

anotace

Areál zoo dlouhodobě trpěl podfinancováním a stavební stagnací. Řada stávajících budov i expozic tak s ohledem na měnící se legislativu a rostoucí nároky na dobré životní podmínky zvířat ze strany EAZA přestává u řady ohrožených druhů zvířat splňovat současné požadavky na chov a jen omezeně odpovídá nárokům kladeným na moderní zoologické zahrady. Díky velkorysé podpoře zastupitelstva města Ústí nad Labem a uzavřené dohodě, která přináší příslib pravidelných investic ve výši 20 mil. Kč ročně po dobu minimálně 5 let, plánujeme rozvoj areálu, celou řadu **oprav a rekonstrukcí** i nové ambiciózní **investiční projekty**.

Úlohou moderních zoologických zahrad je **ochrana ex situ** chovem zvířat v lidské péči, **ochrana in situ** skrze projekty přispívající k zachování a ochraně biotopů a druhů v oblastech jejich přirozeného výskytu a **vzdělávání veřejnosti** v otázkách spojených s ochranou přírody a životního prostředí. V neposlední řadě je naší úlohou poskytnout návštěvníkům **prostor pro oddech a relaxaci** v příjemném prostředí. Naším cílem je posunout ústeckou zoo mezi odborně a chovatelsky respektované organizace nejen u nás, ale i na mezinárodní úrovni.

obsah

vztahy široké	3-5
vztahy místní	6-9
pozemky vlastnictví	10-11
území charakter	12-25
botanizace zeleň	26-33
komunikace cesty	34-37
objekty stavby	38-59
projekty rozvoj	60-85
transformace výsledek	86-87

vztahy generel

široké analýza

1

lokace, krajina

Město Ústí nad Labem leží na trase mezi Prahou a německými Drážďany. Od hlavního města je vzdáleno necelých 90 km, od saské metropole pouhých 66 km.

Ač bylo v nedávné minulosti spojováno se špatným životním prostředím, jehož symbolem se stala likvidace některých obcí vlivem těžby uhlí, to podstatně zničeno nebylo a šrámy na krajině se pomalu zacelují. Leží v krajině s neopakovatelnými přírodními krásami, kde lze na poměrně malém území nalézt mimořádné množství **přírodního bohatství**. Krajina je zde tvořena typickými kužely kopců dávno vyhaslých sopek Českého středohoří a hlubokými údolními s nesčetnými vodními toky. Páteří celé krajiny je pak majestátní tok řeky Labe. Rozeklané skály skýtají na svých vrcholcích nespočet vyhlídkových míst a rozhleden s nezapomenutelnými pohledy do širého okolí. V nevelké vzdálenosti na sever od města se strmě zvedá hřeben Krušných hor, daleko to není ani do skalních labyrintů Labských pískovců a Národního parku České Švýcarsko.

návštěvnost

Navzdory strategické pozici města v centrální části ústeckého kraje v blízkosti německých hranic a dobrou dostupností z okolních obcí nedosahuje zoo v Ústí nad Labem odpovídající návštěvnosti.

anotace

V současnosti zaznamenává zoo **největší návštěvnost** o víkendech, v období letních prázdnin (červenec, srpen) a při konání velkých akcí. Cílem je celoroční **zvýšení návštěvnosti** všech skupin návštěvníků, především v zimním období, kdy v zoo probíhá méně akcí a počty příchozích jsou velmi nízké. Akce pro zvýšení návštěvnosti jsou zaměřeny především na děti. V souvislosti s touto věkovou skupinou je cílem rozvíjet i **výukové programy** a podpořit tak návštěvnost školních skupin.

spádová oblast

Zoo Ústí nad Labem by měla v budoucnosti plnit významnou společenskou funkci nejen v rámci samotného města, ale i v rámci **celého kraje**. Veřejnosti by měla nabízet širokou škálu činností kombinující efektivní trávení volného času, vzdělávání a seznamování se s ochranou přírody, chovem ohrožených druhů zvířat a výzkumem.

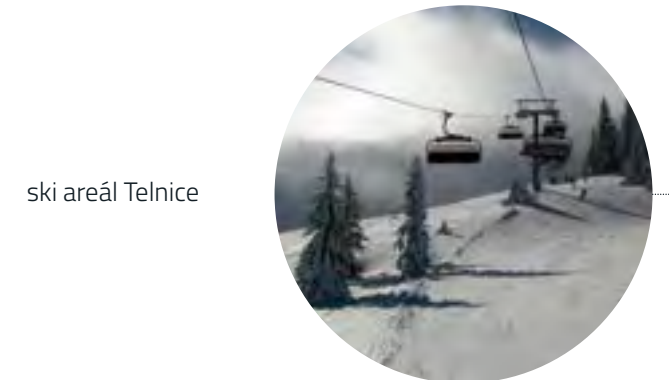
Zoo má potenciál dostat se do povědomí širší veřejnosti a stát se **nejvyhledávanější zoologickou zahradou** v celém regionu.

města

- **Ústí nad Labem**
krajské město
- **okolní města**
nad 10 000 obyvatel
- **státní hranice**
česko-německá
- **spádová oblast**
perimetr 40km
- **spádová oblast**
perimetr 70km

místa

- **zoo Ústí nad Labem**
areál
- **zajímavá místa**
turistická
- **CHKO | NP**
zvláště chráněná území
- **dopravní infrastruktura**
hl. přístupové směry IAD
- **dopravní infrastruktura**
hl. přístupové body IAD
- **hlavní vlakové nádraží**
Ústí nad Labem

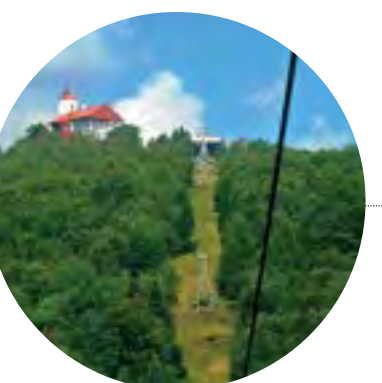
ski areál Teplá

IAD směr - DEJ | Dresden

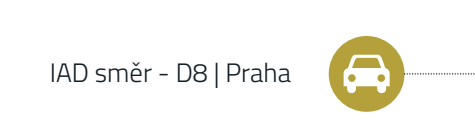
Komáří Vízka

lanová dráha Krupka

jezero Mlýnský náhon

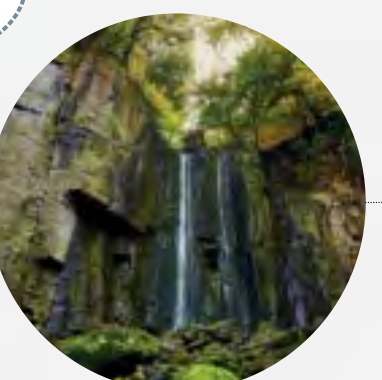
IAD směr - DEJ | Praha

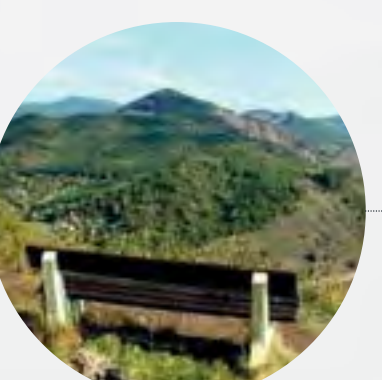
botanická zahrada Teplice

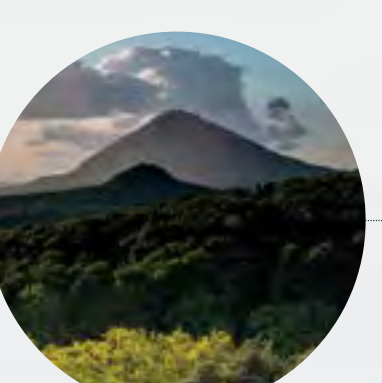
zámek Teplice

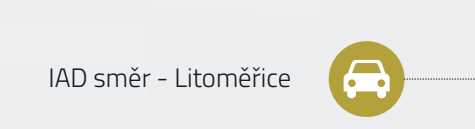
Varhouský vodopád

Doerellova vyhlídka

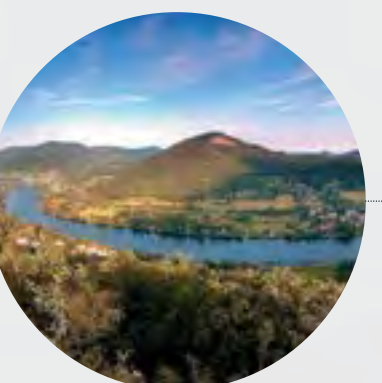
Mlýnský náhon

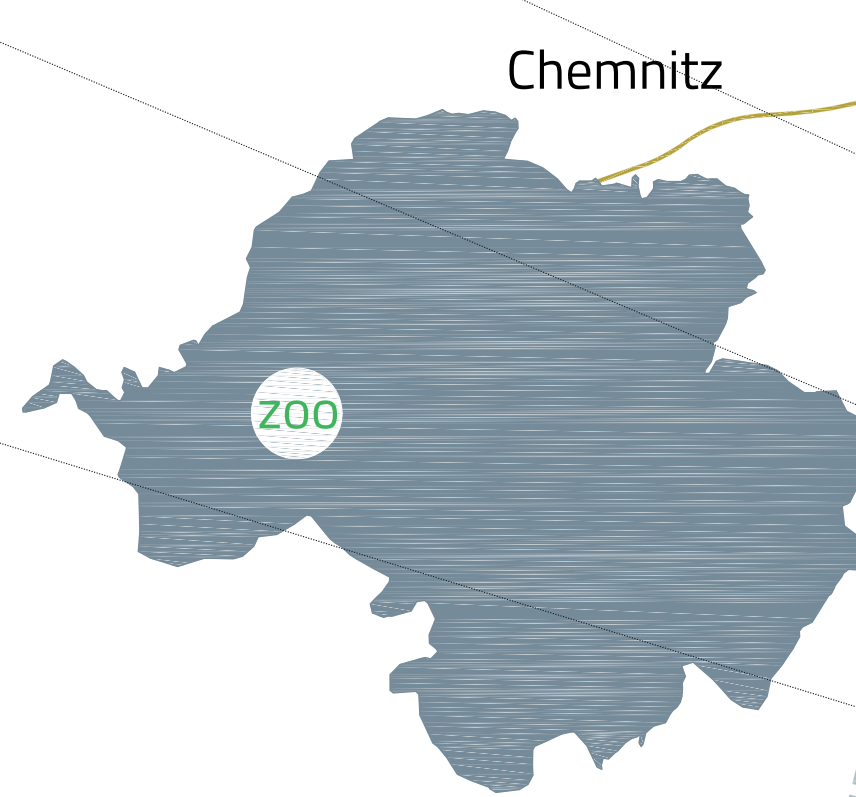
IAD směr - Litoměřice

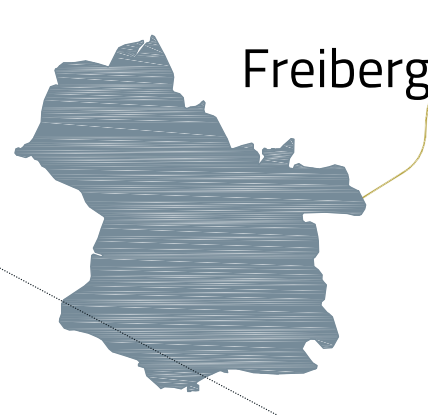
vyhlídka Porta Bohemica

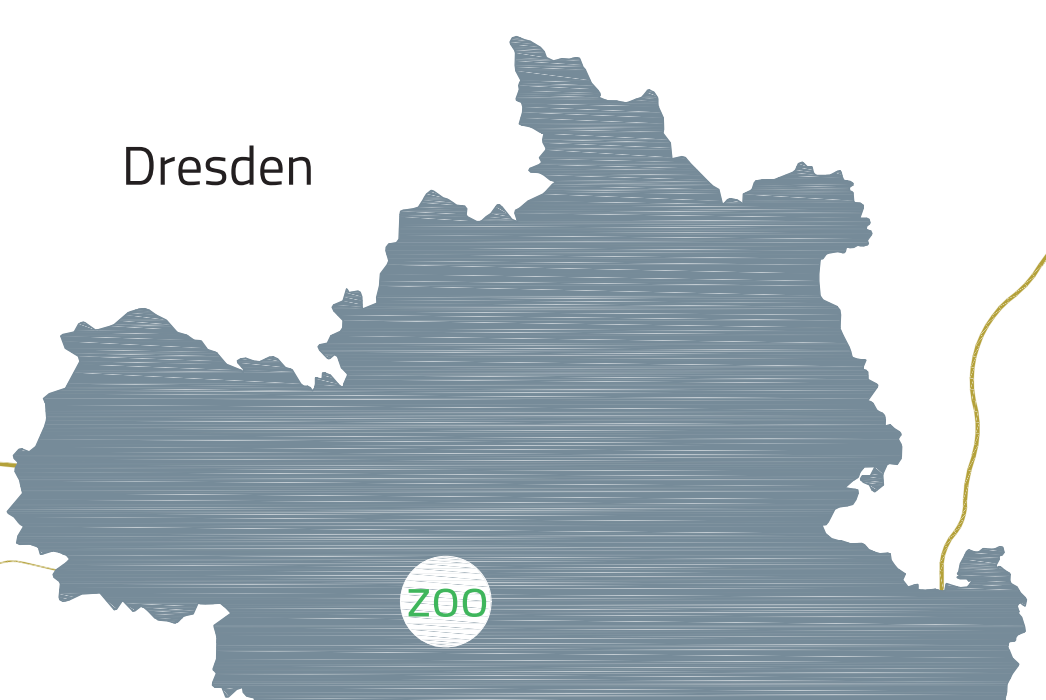
Porta Bohemica

Chemnitz

Freiberg

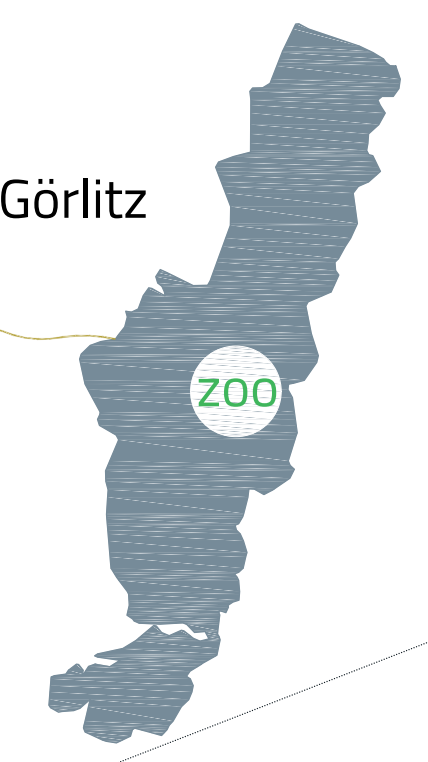
Dresden

ZOO

Pirna

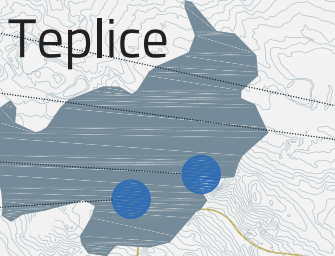
Bautzen

Görlitz

ZOO

Litvínov

Teplice

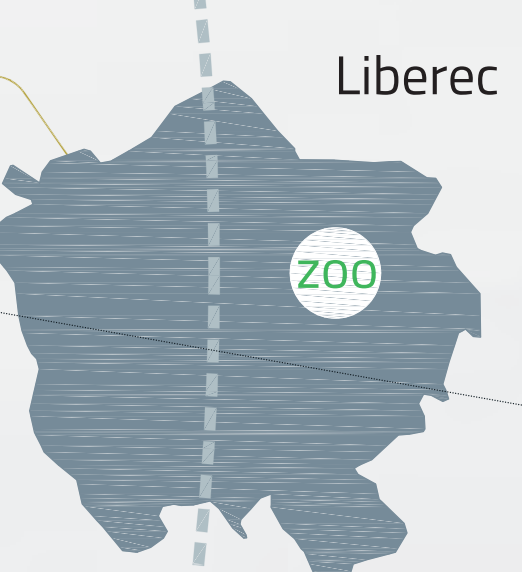
Ústí nad Labem

Děčín

ZOO

Nový Bor

Česká Lípa

Liberec

ZOO

Chomutov

ZOO

Most

Litoměřice

Roudnice nad Labem

Mladá Boleslav

Kladno

Praha

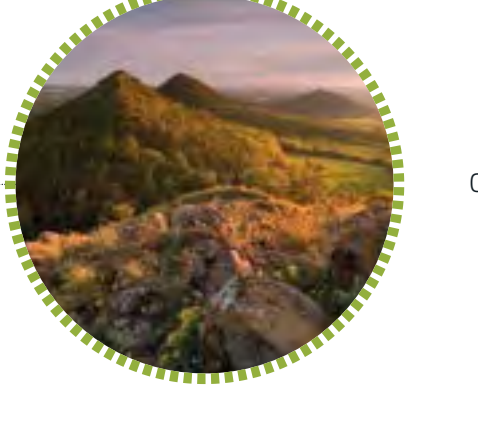
ZOO

NP České Švýcarsko

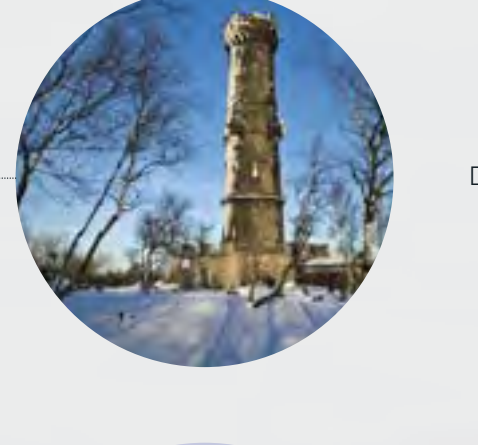
CHKO Labské pískovce

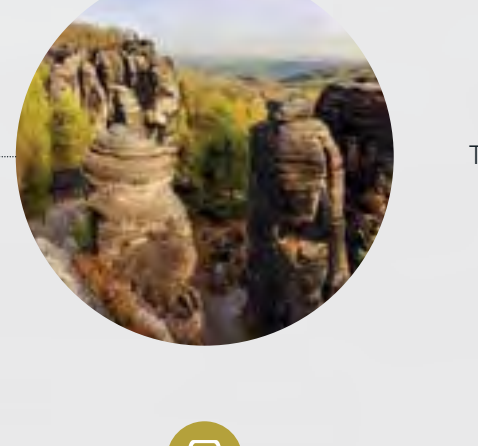
CHKO České středohoří

zámek Děčín

Děčínský Sněžník

Tiské stěny

IAD směr - Děčín | Liberec

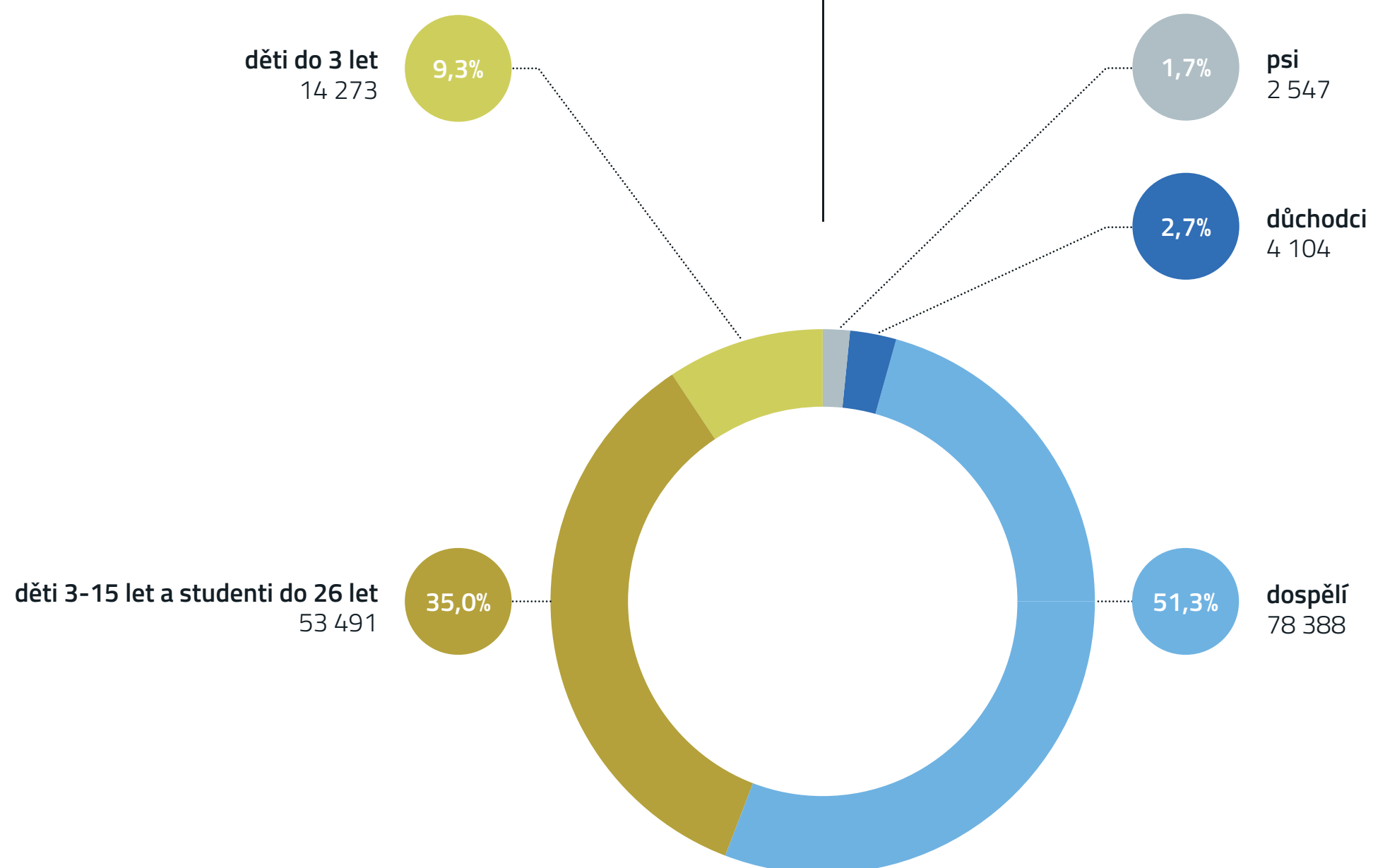
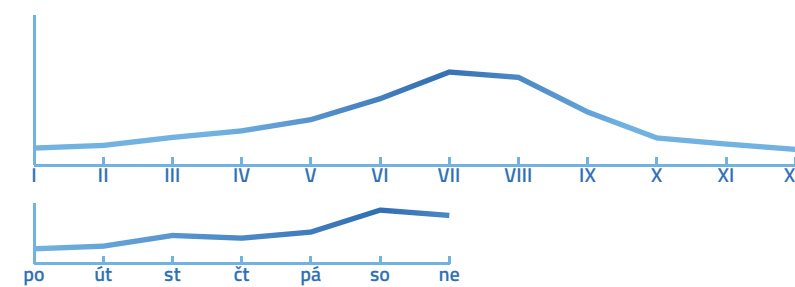
IAD směr - Česká Lípa | Ml.Boleslav

MHD - hlavní vlakové nádraží

navštěvníci profil

navštěvníků	152 794 ¹
období návštěvy	červenec - srpen
víkend	
doba návštěvy	3-4 hodiny

programy - aktivity

- * **komentované prohlídky** navštívilo bezmála 900 účastníků
- * účastnit se mohou základní a střední školy i skupiny dospělých osob
- * **výukové programy** celkem absolvovalo téměř tisíc dětí a studentů
- * zoo nabízí programy pro mateřské, základní i střední školy
- * v rámci **příměstského tábora** navštívilo zoo více než 80 dětí
- * v období letních prázdnin probíhaly **večerní komentované prohlídky** s účastí více než 80 navštěvníků z řad dospělých i dětí

strategie - cíle

- * cílem je celoroční **zvýšení návštěvnosti** všech skupin, zvláště pak v zimním období, kdy v zoo probíhá méně akcí a počty příchozích jsou velmi nízké
- * akce pro zvýšení návštěvnosti cílíme především na **děti**
- * pro tuto věkovou kategorii pak budou pořádány výukové programy zvyšující návštěvnost školních skupin
- * návštěvnost se v důsledku plánovaného rozvoje zoo zvýší primárně díky novým expozicím, včetně pavilonů přístupných i v zimním období, a také díky celkovému zkvalitnění služeb pro navštěvníky
- * nezanedbatelným faktorem pak bude navýšení kapacity parkovišť, které patří mezi prioritní projekty

¹ údaje za rok 2021 - poznamenány pandemií onemocnění COVID-19

turistika místní

Ústí nad Labem se vyznačuje průmyslovou architekturou, sakrálními a kulturními památkami a vilami podnikatelů, kteří ve městě kdysi sídlili. Na základech **ptačí rezervace** Heinricha Lumpeho na svahu Mariánské skály v centru města byla v poválečných letech vybudována **zoologická zahrada**, která se postupně rozrůstala až do dnešních rozměrů. Zoo je v současné době navštěvována hlavně občany města a jeho blízkého okolí. Díky plánovanému rozvoji zoo se očekává významné zvýšení její návštěvnosti v podobě nových návštěvníků nejen z Česka, ale i ze sousedního Německa. Rostoucí prestiž zoo přinese i zvyšování **atraktivity celého města** s pošramocenou pověstí a zatraktivnění jeho dalších turistických cílů.

doprava veřejná – MHD

Vzhledem ke své výhodné pozici necelé 2 km východně od centra města je zoo již nyní relativně rychle a dobře dostupná **městskou hromadnou dopravou** či **pěšky** po stezce podél řeky.

S ohledem na budoucí rozvoj areálu, s důrazem kladeným na ochranu přírody a životního prostředí, je preferováno zachování dostupnosti areálu veřejnou dopravou, se zaměřením na **navýšení kapacity** spojů městské hromadné dopravy (MHD), oproti individuální dopravě automobily (IAD).

Centrálním vstupním uzlem do města je **hlavní nádraží** s přímým vlakovým spojením z okresních měst ústeckého kraje (Děčín, Teplice, Litoměřice, Most, Chomutov), či dalších měst za hranicemi regionu (Praha, Liberec, Česká Lípa, Drážďany), ze kterých lze očekávat nárůst nových návštěvníků.

V současné době je dostupnost zoo (dolního vstupu) zajištěna trolejbusovými linkami 51, 55, 56 a 57 ze zastávky **Mírové náměstí**, v docházkové vzdálenosti od hlavního nádraží. Pro dosažení horního vstupu je následně nutný přestup na autobusovou linku č. 5.

V případě využití spojů MHD přímo od hlavního nádraží je trasa komplikována několika přestupy a stává se tak i celkově časově náročnější.

anotace

Vhodnou alternativu nabízí pěší **stezka do zoo**, jejíž větší část od přístaviště a souse-
díčího nádraží až téměř k areálu zahrady vede podél řeky a je bezbariérově dostupná od hlavního nádraží. Současný stav však není přívětivý. V případě **revitalizace nábře-
ží** a vytvoření městské promenády ve stínu stromů podél toku Labe však může být příjemnou možností propojení zoologické zahrady s centrem města.

doprava individuální – IAD

V případě využití individuální automobilové dopravy slouží návštěvníkům **jižní parko-
viště** nedaleko vstupu do areálu zoo se stávajícím počtem 40 parkovacích stání. Při naplnění jeho kapacity, k němuž dochází převážně v hlavní sezóně, jsou řidiči nuceni přejíždět na **severní parkoviště** u horního vstupu s obdobným počtem parko-
vacích stání. To přednostně využívají i obyvatelé severní části Ústí nad Labem ze sídliště Severní Terasa, Stříbrníky a Dobětice.

Stávající **kapacita parkovišť** pro návštěvníky zoo je silně poddimenzovaná a její navýšení je jednoznačně jedním z hlavních předpokladů zvýšení návštěvnosti zoo.

zhodnocení

S ohledem na fungující dopravní napojení dolního vstupu zoologické zahrady přímý-
mi linkami **městské hromadné dopravy** a dostupnost areálu **pěší stezkou do zoo** podél řeky se nabízí upřednostnit dolní vstup pro návštěvníky preferující veřejnou dopravu, a to za předpokladu zlepšení **orientačního a navigačního systému** v linii Mírové náměstí – Hlavní nádraží – Přístaviště v centru města pro nasměrování návštěvníků k areálu zoologické zahrady. Zároveň bude i nadále zachován horní vstup, a to pro spádovou oblast severních obytných částí města. Pro návštěvníky upřednostňující individuální automobilovou dopravu bude vzhledem k nedostačující-
cím kapacitám stávajícího severního a jižního parkoviště variantně řešeno jejich rozšíření za účelem **navýšení počtu parkovacích stání**, a to s ohledem na složitost majetkoprávních vztahů.

ZOO

hranice zoo
stávající

vstup do zoo
veřejnost

parkoviště
zoo

zastávky MHD
zoo

místa

informační centrum
Ústí nad Labem

zajímavá místa
turistická

zajímavá místa
památky

veřejně dopravní stavby
hlavní vlak. nádraží Ú.n.L.

veřejně dopravní stavby
vlak. nádraží | lanovka

zastávky MHD
trolejbusové | autobusové

vodohospodářské stavby
přístav | zdymadla

legenda

doprava

doprava individuální
auta

doprava veřejná
trolejbusy | autobusy

doprava veřejná
autobusy

doprava veřejná
lanová dráha

doprava železniční
-

trasy

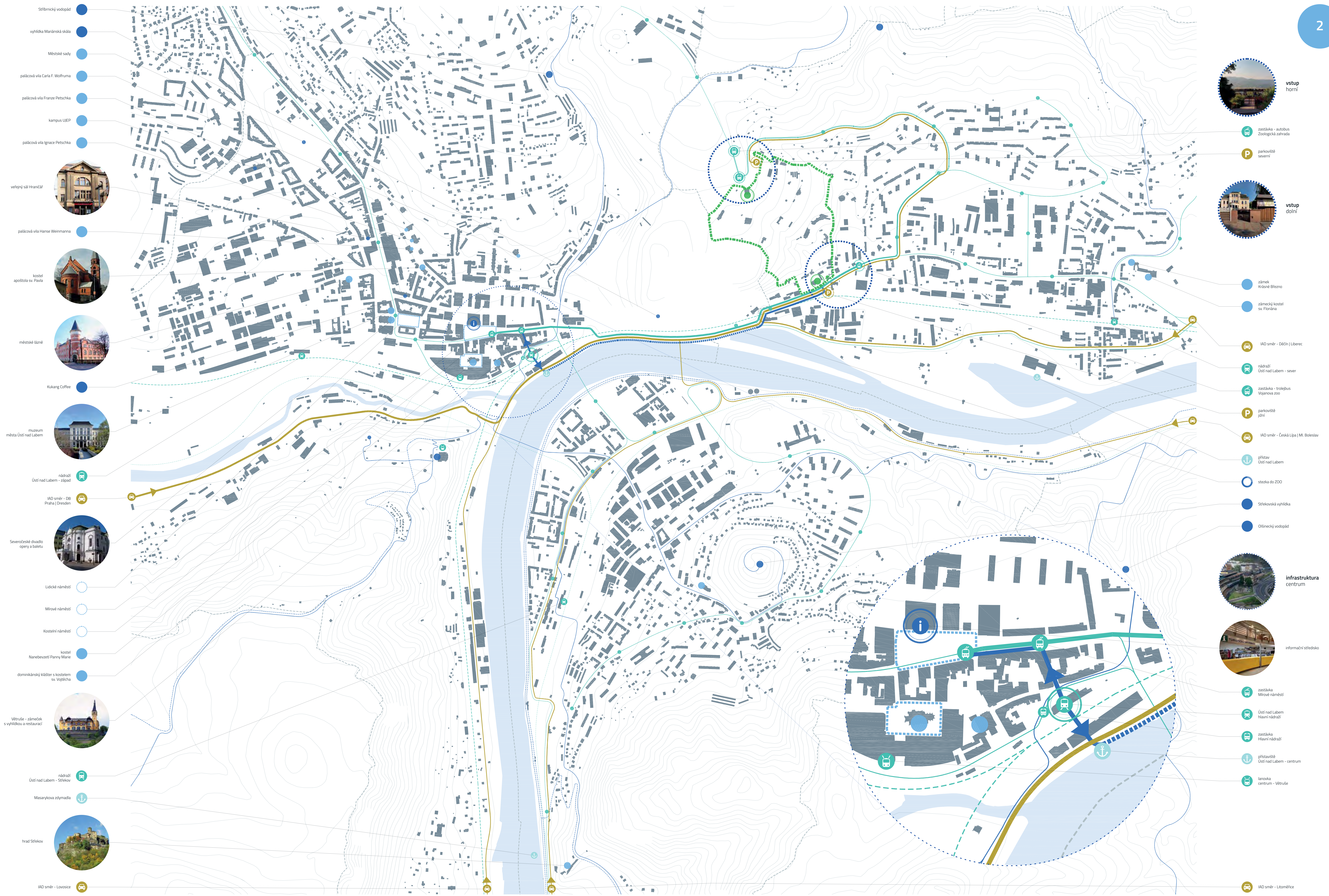
turistické trasy
pěší

stezka do zoo
pěší

turistické trasy
cyklostezky

- Stříbrný vodopád
- vyhlídka Mariánská skála
- Městské sady
- palácová vila Carla F. Wolfruma
- palácová vila Franze Petschka
- kampus UJEP
- palácová vila Ignace Petschka
- veřejný sál Francůf
- palácová vila Hanse Weinmanna
- kostel apoštola sv. Pavla
- městské lázně
- Kukang Coffee
- muzem města Ústí nad Labem
- nádraží Ústí nad Labem - západ
- IAD směr - DB Praha | Dresden
- Severočeské divadlo opery a baletu
- Udičké náměstí
- Mírové náměstí
- Kostelní náměstí
- kostel Nanebevzetí Panny Marie
- dominikánský klášter o kostelom sv. Vojtěcha
- Větruše - zámeček s vyhlídkou a restaurací
- nádraží Ústí nad Labem - Sřekov
- Masarykova zřymadla
- hrad Sřekov
- IAD směr - Lovosice

- vstup horní
- zastávka - autobus Zoologická zahrada
- parkoviště severní
- vstup dolní
- zámeček Křesná Březno
- zámeček kostel sv. Floriána
- IAD směr - Děčín | Liberec
- nádraží Ústí nad Labem - sever
- zastávka - trolejbus Vojanova zoo
- parkoviště jižní
- IAD směr - Česká Lipa | Ml. Boleslav
- přístav Ústí nad Labem
- stezka do ZOO
- Sřekovská vyhlídka
- Ořinecký vodopád
- infrastruktura centrum
- informační středisko
- zastávka Mírové náměstí
- Ústí nad Labem hlavní nádraží
- zastávka Hlavní nádraží
- přístaviště Ústí nad Labem - centrum
- lanovka centrum - Větruše
- IAD směr - Litoměřice

vstup dolní

mhd
zastávka Vojanova zoo

- * **přímé spojení s centrem** (zast. Mírové náměstí) - trolejbus
- * frekvence spojů (linky 51, 55, 56, 57) - 5 min v dopravní špičce a 10 min mimo špičku
- * čas cesty - 5 min (bez přestupu)

mhd
poloha zastávky

- * vzdálenost zastávky Vojanova zoo - dolní vstup - 200 m
- * při cestě je třeba překonat poměrně frekventovanou ulici Drážďanská
- * **cesta od zastávky** není z hlediska chodce příjemná, chodník se místy ztrácí či zužuje, 50 m před přechodem je přerušen vjezdem na jižní parkoviště

iad
parkoviště

- * dostupnost - dolní vstup dobře dostupný z hlavních směrů, přímé napojení na hlavní tah 62/E442

iad
vytíženost parkoviště (kapacita 40 parkovacích stání)

- * pracovní dny - 75%, víkendy - 100%
- * o víkendech v sezóně je **kapacita jižního parkoviště** naplněna v průběhu cca 1 hodiny - řidiči jsou nuceni přejíždět na severní parkoviště

prostor
stávající hlavní vstup

- * historická budova Lumpeho vily
- * zázemí **stávajícího hlavního vstupu** do zoo
- * blízkost atraktivních expozic
- * vzrostlá zeleň

prostor
prostorové limity

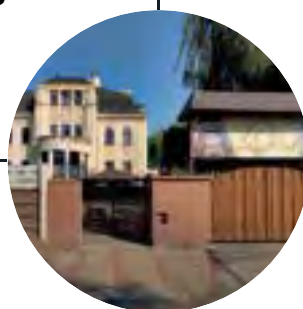
- * dolní vstup je prostorově limitován těsnou blízkostí frekventované ulice Drážďanská a sousedními parcelami - **malý potenciál prostorové expanze**
- * situace je umocněna umístěním atraktivních expozic v blízkosti vstupu, které vedou k další kumulaci návštěvníků

silné stránky

S

slabé stránky

W

O
možnosti

mhd
návaznost

- * zavedením přímé linky Hlavní nádraží - Vojanova zoo selepší **návaznost meziměstské a městské hromadné dopravy**
- * zlepšení navigace v ose Mírové náměstí - Hlavní nádraží - Přístaviště umožní návštěvníkům kombinaci různých druhů veřejné dopravy - mhd, vlaková, lodní

mhd
preference

- * současná preference mhd (na úkor iad) je dána dobrou dostupností a nedostatečnou kapacitou parkovacích stání u dolního vstupu
- * navýšením parkovací kapacity a neřešením návaznosti meziměstské a městské hromadné dopravy může dojít k **přesunu preferencí** směrem k iad

iad
nové parkoviště

- * zařazeno do projektů realizovaných v horizontu 3 let
- * řádové **navýšení parkovací kapacity** u dolního vstupu

iad
indukce

- * navýšení parkovací kapacity může v lokalitě působit efekt **dopravní indukce** (nárůst iad - potřeba vyššího počtu parkovacích stání)
- * navýšení kapacity bude generovat vyšší vytížení dolního vstupu

prostor
revitalizace

- * revitalizace zařazena do projektů realizovaných v horizontu 3 let
- * v rámci projektu **Vstupte do zoo** dojde k vybudování nového vstupu z Drážďanské ulice a revitalizaci souvisejícího veřejného prostoru

prostor
kapacita

- * vzhledem k limitům prostorové expanze je zvýšení počtu návštěvníků dolního vstupu omezeno
- * při současném zlepšení dostupnosti pro mhd i iad hrozí překročení **prostorových limitů** dolního vstupu

vstup horní

mhd
zastávka Zoologická zahrada

- * **spojení s centrem** (zast. Mírové náměstí) - trolejbus + autobus
- * frekvence spojů (linky různé + 5) - 10 min
- * čas cesty - 15-20 min (s přestupem)

mhd
návaznost

- * cesta mhd vždy s **přestupem**
- * kombinace různých spojů (různé směry a přestupní místa) - komplikované pro mimoměstské návštěvníky

iad
parkoviště

- * kapacita - **60 parkovacích stání**
- * vytiženost - vzhledem k poloze nižší vytiženost i o víkendech v sezóně

iad
dostupnost

- * **7 min** od hlavního tahu 62/E442 - trasa po hlavních ulicích obytné čtvrti Krásného Března

prostor
stávající vstup

- * stávající velkoryse řešený vstup
- * výhled na zoo a do krajiny

prostor
odlehlost

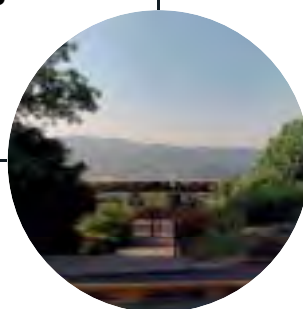
- * **odlehlá poloha** vstupu bez kontextu
- * bezpečnostně a esteticky zcela nevyhovující chodníky a schody před vstupní branou (riziko úrazu, chybí bezbariérový přístup)

silné stránky

S

slabé stránky

W

O
možnosti

mhd
přímé spojení

- * přímé spojení s centrem **bez přestupu** má potenciál zvýšit preferenci mhd i v případě dopravy k hornímu vstupu

mhd
vzdálenost

- * vzhledem ke svojí poloze bude od centra **vždy dále** než dolní vstup a cesta mhd tím pádem vždy potrvá déle (trasa mhd navíc často vede přes zastávku Vojanova zoo u dolního vstupu)

iad
nové parkoviště

- * zařazeno do projektů realizovaných v horizontu 3 let
- * řádové **navýšení parkovací kapacity** u horního vstupu

iad
napojení

- * potenciálním problémem je více **vlastníků pozemků**, vhodných pro stavbu nového parkoviště
- * problematické je i **napojení** parkoviště na komunikaci Výstupní

prostor
revitalizace

- * vzhledem k poloze v nezastavěném území nabízí **prostor pro rozšíření** vstupu a jeho zázemí
- * výhledově budou v okolí vstupu realizovány atraktivní expozice (Les gibbonů, Asijský dům, Noční Madagaskar a Sloní pláň)
- * možnost procházet zoo směrem z kopce

prostor
charakter

- * prostor horního vstupu má sice dostatek místa pro expanzi, ale svojí **neukotveností** do struktury města (situován uprostřed ničeho) a **absencí urbanistické kvality** nenaplnuje z pohledu veřejného prostoru aspiraci na to stát se plnohodnotným hlavním vstupem

pozemky generel

vlastnictví analýza

3

území, limity

Zoologická zahrada Ústí nad Labem se rozkládá na **pozemcích statutárního města Ústí nad Labem**, k nimž má jako jeho příspěvková organizace právo hospodaření. Areál podél své západní hranice těsně sousedí s **kamenolomem**, který je součástí rozsáhlého znělcového tělesa Mariánského vrchu. To s sebou přirozeně nese určité limity při uvažovaném rozšíření areálu zoo v rámci chráněných ložiskových území, avšak není to zcela nemožné.

rozvoj – rozšíření areálu

Zásadní pro rozvoj zoo a jedním z ambiciózních projektů je rozšíření areálu severo-západním směrem na louky Mariánského vrchu, kde vzniknou prostorné **otevřené výběhy** s možností safari a **rozlehlé pastviny** pro slony indické.

Další prioritní akcí dlouhodobé povahy je rozšíření areálu na rozlehlý pozemek ve východní části zoo v prostoru staré cihelny, který dává příležitost k vybudování autentického **mokřadního biotopu** pro nosorožce indické a jiné kopytníky.

Plánované záměry významně posílí postavení zoo mezi evropskými i světovými zoologickými zahradami, zvýší její **prestiž a atraktivitu** pro návštěvníky. Pro tento nezbytný rozvoj areálu je však nutné výhledově změnit platný územní plán města Ústí nad Labem vydaný v roce 2011, či zapracovat změnu funkčních ploch do projednávaného návrhu nového územního plánu, o jehož pořízení rozhodlo zastupitelstvo města v roce 2015.

anotace

rozvoj – parkování

Rozvoj areálu zoo s sebou přináší i nutnost **navýšení parkovacích stání** pro návštěvníky, jejichž kapacita je v současnosti nedostačující.

Dle platného územního plánu města Ústí nad Labem je podmíněně přípustná realizace nového parkoviště a odstavných stání v rámci funkční plochy kategorie PV (plochy veřejných prostranství), která je situována nedaleko horního vstupu. Z hlediska předpokládané náročnosti jednání s majiteli dotčených pozemků a proveditelnosti parkoviště je reálnější jeho umístění na pozemek ve vlastnictví firmy NATY TERRA s.r.o. Avšak je nutné počítat s možnými komplikacemi s napojením parkoviště na stávající pozemní komunikaci.

Pro případ problematického projednání záměru dle stávajících podmínek pro výstavbu je žádoucí propagovat **změnu platného územního plánu**, případně připomínkovat projednání **návrhu nového územního plánu** města Ústí nad Labem a připravit si tak prostor pro změnu funkční plochy a realizaci nového parkoviště. Z urbanistického hlediska a s ohledem na převažující příjezdový směr k areálu zoo od komunikace I/62 se nabízí i varianta vybudování nového parkoviště nedaleko dolního vstupu. V tomto případě je opět nutné zajistit změnu platného územního plánu, či připomínkovat projednání návrhu územního plánu nového.

pozemky

- **stat.město Ú.n.L.**
zoo Ú.n.L.
- **stat.město Ú.n.L.**
-
- **NATY TERRA**
-
- **ČR**
Stát.poz.úřad
- **ACTIVIUS a.s.**
-
- **ISTAR, spol. s r.o.**
-
- **soukromí vlastníci**
-

ochrana

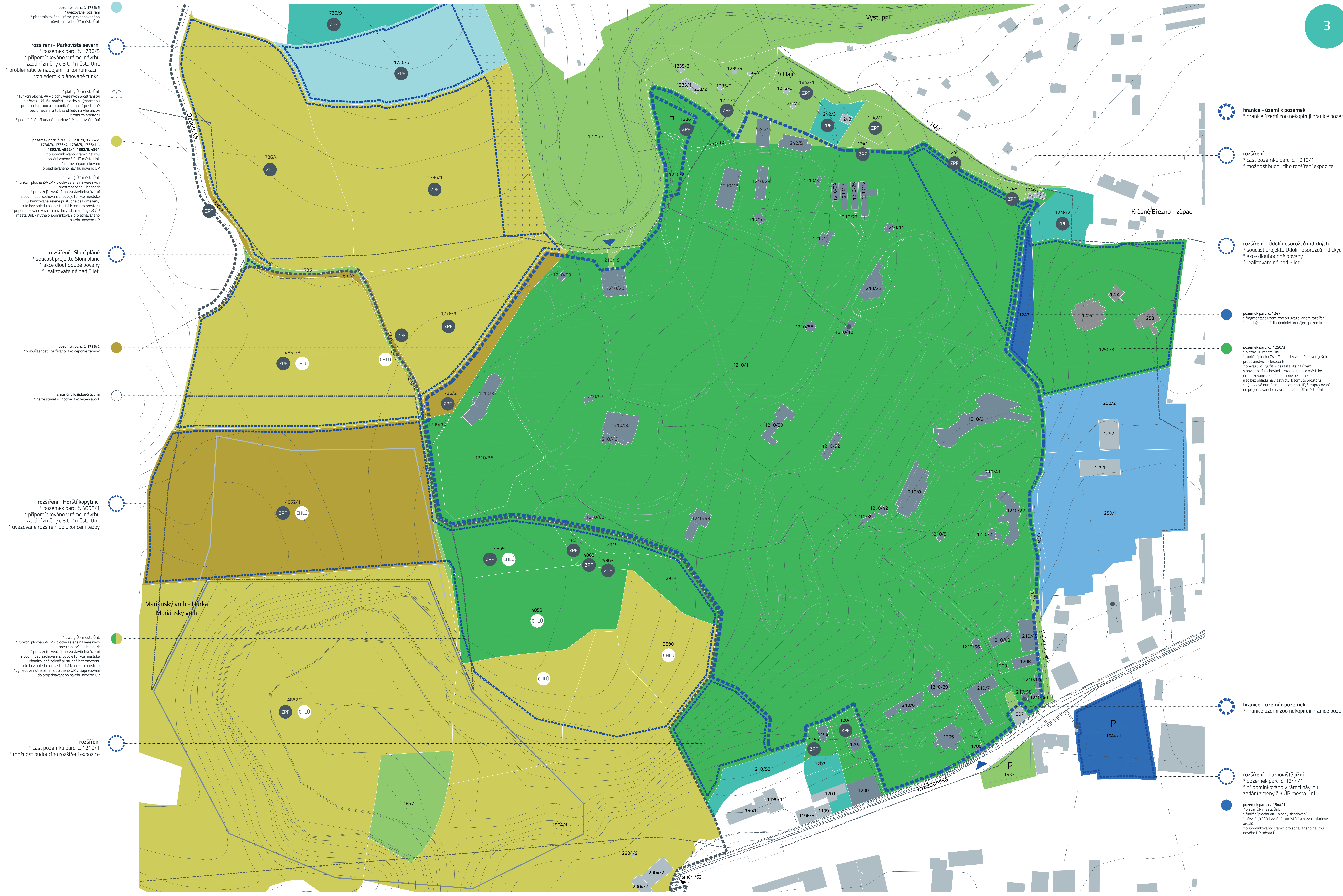
- **zeměd.půdní fond**
dle KN
- **chrán.lož.území**
dle KN

limity

- **hranice zoo**
stávající
- **hranice zoo**
rozšíření areálu
- **rozsah těžby**
stávající
- **rozsah těžby**
maximální
- **chrán.lož.území**
zákaz výstavby

sítě

- **MW spoje**
-
- **sítě VO**
-
- **SEK**
-
- **vedení NN**
-
- **vedení VN**
-
- **vodovod**
-
- **kanalizace**
-
- **tepl vod**
-

pozemek parc. č. 1736/5
 * uvažované rozšíření
 * připomínkováno v rámci projednávaného návrhu nového ÚP města Únl.

rozšíření - Parkoviště severní
 * pozemek parc. č. 1736/5
 * připomínkováno v rámci návrhu zadání změny č.3 ÚP města Únl.
 * problematické napojení na komunikaci - vzhledem k plánované funkci

* platný ÚP města Únl.
 * funkční plocha PV - plochy veřejných prostranství
 * převládající účel využití - plochy s významnou prostotomou a komunikační funkcí přístupné bez omezení, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru
 * podmíněné přípustné - parkoviště, odstavná stání

pozemek parc. č. 1735, 1736/1, 1736/2, 1736/3, 1736/4, 1736/5, 1736/11, 4852/3, 4852/4, 4852/5, 4864
 * připomínkováno v rámci návrhu zadání změny č.3 ÚP města Únl.
 * nutné připomínkování projednávaného návrhu nového ÚP

* platný ÚP města Únl.
 * funkční plocha ZV-LP - plochy zeleně na veřejných prostranstvích - lesopark
 * převládající využití - nezasaditelná území s povinností zachování a rozvoje funkce městské urbanizované zeleně přístupné bez omezení, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru
 * připomínkováno v rámci návrhu zadání změny č.3 ÚP města Únl. / nutné připomínkování projednávaného návrhu nového ÚP

rozšíření - Sloní pláň
 * součást projektu Sloní pláň
 * akce dlouhodobé povahy
 * realizovatelné nad 5 let

pozemek parc. č. 1736/2
 * v současnosti využíváno jako deponie zeminy

chráněné ležiskové území
 * nelze stavět - vhodné jako výběh apod.

rozšíření - Horstí kopytníci
 * pozemek parc. č. 4852/1
 * připomínkováno v rámci návrhu zadání změny č.3 ÚP města Únl.
 * uvažované rozšíření po ukončení těžby

* platný ÚP města Únl.
 * funkční plocha ZV-LP - plochy zeleně na veřejných prostranstvích - lesopark
 * převládající využití - nezasaditelná území s povinností zachování a rozvoje funkce městské urbanizované zeleně přístupné bez omezení, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru
 * výhledově nutná změna platného ÚP, či zapracování do projednávaného návrhu nového ÚP

rozšíření
 * část pozemku parc. č. 1210/1
 * možnost budoucího rozšíření expozice

hranice - území x pozemek
 * hranice území zoo nekopírují hranice pozemku

rozšíření
 * část pozemku parc. č. 1210/1
 * možnost budoucího rozšíření expozice

rozšíření - Údolí nosorožců indických
 * součást projektu Údolí nosorožců indických
 * akce dlouhodobé povahy
 * realizovatelné nad 5 let

pozemek parc. č. 1247
 * fragmentace území zoo při uvažovaném rozšíření
 * vlnový odstup / dlouhodobý pronájem pozemku

pozemek parc. č. 1250/3
 * platný ÚP města Únl.
 * funkční plocha ZV-LP - plochy zeleně na veřejných prostranstvích - lesopark
 * převládající využití - nezasaditelná území s povinností zachování a rozvoje funkce městské urbanizované zeleně přístupné bez omezení, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru
 * výhledově nutná změna platného ÚP, či zapracování do projednávaného návrhu nového ÚP města Únl.

hranice - území x pozemek
 * hranice území zoo nekopírují hranice pozemku

rozšíření - Parkoviště jižní
 * pozemek parc. č. 1544/1
 * připomínkováno v rámci návrhu zadání změny č.3 ÚP města Únl.

pozemek parc. č. 1544/1
 * platný ÚP města Únl.
 * funkční plocha VK - plochy skladování
 * převládající účel využití - umělohmotná a rozvoj skladových areálů
 * připomínkováno v rámci projednávaného návrhu nového ÚP města Únl.

území generel

charakter analýza

4

Převážná část zoologické zahrady se rozkládá ve výrazně svažitém terénu v blízkosti Mariánské skály, pouze severní část území je mírně svažitá až rovinatá. V rámci areálu lze identifikovat různé krajinné charaktery, které každé své části propůjčují osobitý obraz a atmosféru.

charakter

Území v okolí **dolního vstupu** přiléhá k ulici Drážďanská, která akusticky i vizuálně negativně ovlivňuje charakter místa. S ohledem na bezprostřední blízkost rušné ulice je místo velmi exponované a díky umístění hlavního vstupu do zoo intenzivně využíváné. V prostoru dolního vstupu dominuje historická budova Lumpeho vily s okolními vzrostlými stromy, území tak celkově působí spíše městským dojmem.

Ve středu areálu se rozkládá **centrální rokle** – těžiště původního parku založeného H. Lumpem. Rokle je vymezena příkrými suťovými svahy s přírodě blízkým, biologicky a krajinařsky velmi hodnotným fragmentem původních dubohabřin. Přirozená divokost lesa vytváří nepřehlédnutelného genia loci této části zoologické zahrady. V území jsou zachovány některé drobné stavby a krajinařské prvky z období původního parku.

Východně od centrální rokle je krajina tvořena terasovitým terénem, celkově svažitém od severu k jihu. Charakter území **východních teras** zde určuje množství vnitřních i venkovních expozic, především velkých expozičních pavilonů, které zde vznikaly v 70. letech v rámci rozvoje zoologické zahrady. Velká část zelených ploch výběhů a volných prostranství je v hojném množství porostlá domácími dřevinami, místy je doplňují i výsadby dřevin okrasných. Podél páteřní návštěvnické trasy se vyskytuje i několik soliterních vzrostlých stromů.

anotace

Dolní část zoo se vzrostlou zelení a většími expozičními pavilony je od horní otevřené části oddělena výrazným terénním zlomem, který se příkře svažuje po celé své šířce od severu k jihu, pouze ve střední části je předělen horní částí centrální rokle. **Strmé svahy** a hojný výskyt dřevin v celém území neumožňují výraznější využití této části areálu. Nej hustší porost se nachází v málo přístupné střední části, k okrajům území pak postupně řídne a otevírá výhledy do krajiny.

Přímo nad terénním zlomem se rozprostírá **otevřená krajina** s již mírněji se svažujícím terénem. Území je charakteristické přechodem ze zalesněné dolní části zoo do rozlehlých plání v horní části. Dřeviny se vyskytují spíše v malých skupinách, či soliterně a rozptýlená zeleň tak umožňuje výhledy do krajiny. Plochy vně i uvnitř výběhů jsou většinou pokryty trávničky s poměrně vysokou květnatostí. V území se nachází větší expoziční výběhy se středně velkými stavbami chovatelského zázemí, velký pavilon slonů na rozhraní horních planin a zařízení návštěvnické infrastruktury.

V mírně svažitém terénu severní části zoo se otevírají **horní planiny**, které volně navazují na louky nad Mariánskou skálou. Území je svým otevřeným charakterem příhodné pro rozlehlé expoziční výběhy, rámované panoramatickými výhledy do krajiny. Dřeviny se zde vyskytují soliterně nebo v malých skupinách, častěji v okrajových částech areálu a okolo páteřních tras v severní části území. Velikost staveb chovatelského zázemí je menší v porovnání s rozlehlostí venkovních výběhů, výjimku tvoří chovatelské zázemí žiraf. V severní části se nachází poměrně velkorose pojatý a nepřilíhající využití objektu horního vstupu.

legenda

charakter

- **dolní vstup**
- **východní terasy**
- **centrální rokle**
- **strmé svahy**
- **otevřená krajina**
- **horní planiny**
- **okrajové území**
- **technické zázemí**

ZOO

- **hranice zoo**
stávající
- **budovy zoo**
stávající
- **zeleň**
stromy | keře

horní planiny
rozelehle expoziční výběhy

otevřená krajina
květnaté louky

otevřená krajina
expoziční výběhy nad strmými svahy

centrální rokle
krajinné prvky a stavby z období Lumpeparku

strmé svahy
dětská hřiště v západní části území

horní planiny
panoramata ve východní části

okrajové území
nevyužívané rozvojové plochy

strmé svahy
příkré stoupání ve východní části

východní terasy
veřejný prostor horní terasy

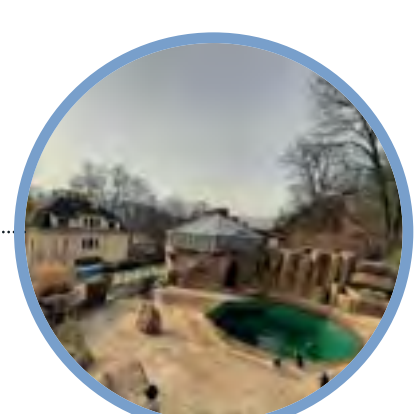
východní terasy
veřejný prostor střední terasy

východní terasy
expoziční s vodními prvky

dolní vstup
expoziční s vodními prvky

dolní vstup
expoziční

krajina

stavby

vize

název

dolní vstup

charakter

* městský charakter, exponované a intenzivně využívané území

popis

* území v okolí dolního vstupu do zoo
 * jižní hranou přiléhá k ulici Drážďanská, která akusticky i vizuálně negativně ovlivňuje charakter místa
 * v prostoru dolního vstupu dominuje historická budova Lumpeho vily s okolními vzrostlými stromy

terén

* rovinatý, v severní části úpatí svahu

zeleň

* solitérní vzrostlé stromy v jižním cípu území, keře na terénním zlomu při úpatí svahu

cesty

* velký podíl zpevněných ploch v okolí vstupu a Lumpeho vily
 * navazující páteřní komunikace (centrální jižní komunikační tepna)

budovy

* centrální Lumpeho vila
 * menší a nevýrazný objekt vstupu z ulice Drážďanská v kontrastu s masivní zdí na jižní hraně území
 * proliferační objekty technického zázemí a restaurace ve východní části
 * středně velké expoziční objekty v severní části na úpatí svahu

expozice

* středně velké expozice s vodními prvky (tučňáci, tuleni, vydry, tapíři)

vize

* kultivovaný městský charakter v prostoru vstupu a v okolí Lumpeho vily
 * těžiště v návštěvnické infrastruktuře, spojené se vstupem
 * kultivace a reorganizace rozptýlených ploch s dořešením cirkulace návštěvníků *
 * důraz na snadnou orientaci a dostatek odpočinkových zón
 * propojení veřejného prostoru (ulice Drážďanská) se vstupní zónou zoo

1A

centrální část území - Lumpeho vila a okolní prostranství

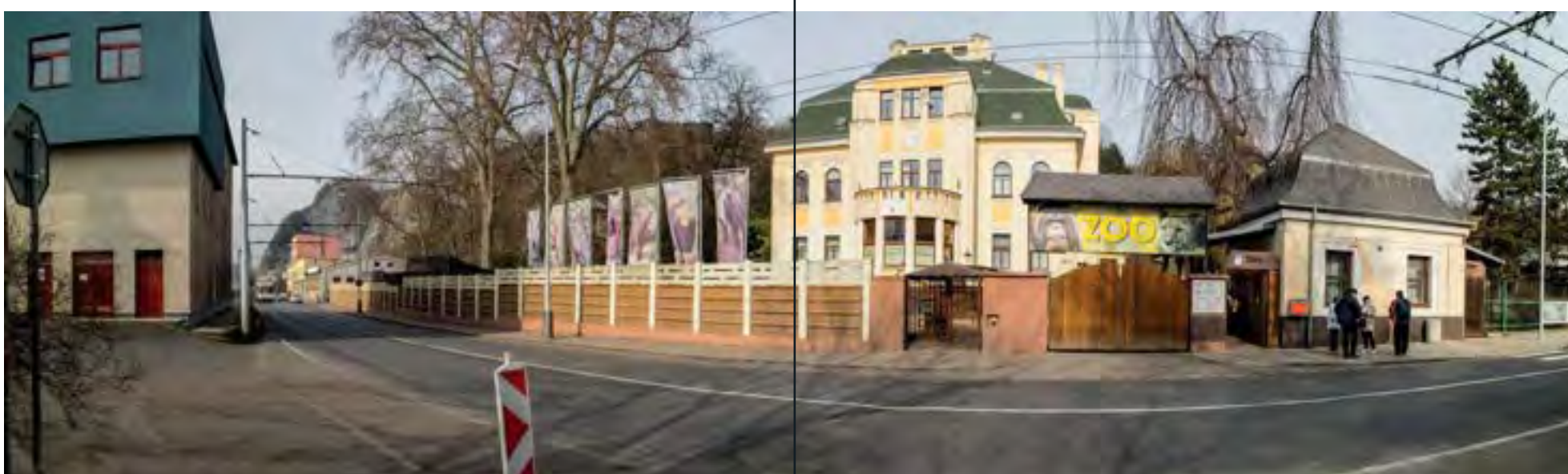
1B

severní část území - středně velké expozice s vodními prvky

1C

severní část území - úpatí svahu

1D

dolní vstup - veřejný prostor ulice Drážďanská

krajina

název

centrální rokle

charakter

* přírodě blízký charakter, krajinářsky velmi hodnotné území

popis

* těžišťe původního Lumpeparku
 * rokle vymezená příkrými suťovými svahy s biologicky a krajinářsky velmi hodnotným fragmentem původních hercynských dubohabřin
 * v území jsou zachovány některé drobné stavby (Trpasličí hrádek) a krajinářské prvky (jezíčko) z období Lumpeparku

terén

* rokle s příkrými svahy, okolní terén prudce stoupající od jihu k severu

zeleň

* rokle a její okolí představují přírodě blízký, biologicky a krajinářsky velmi hodnotný fragment původních hercynských dubohabřin
 * množství biologicky významných dřevin a porostů

stavby

cesty

* vedlejší klidné pěší cesty
 * páteřní návštěvnické ani zásobovací komunikace se v této části nevyskytují

budovy

* stavba Trpasličího hrádku vetknutá do horní části rokle
 * krajinářské prvky zkamenělého lesa a jezírko ve spodní části
 * v jihozápadní části drobné drobné stavby chovatelského zázemí venkovních výběhů

expoze

* v jihozápadní části venkovní výběhy malých kopytníků

vize

vize

* odpočinková část, přirozeně divoké území
 * zachování původního genia loci divoce malebné centrální rokle
 * revitalizace původních krajinářských prvků
 * minimum zpevněných ploch, komunikace přírodního charakteru

krajina

stavby

vize

název

charakter

popis

terén

zeleň

cesty

budovy

expoze

vize

východní terasy

* expoziční charakter, množství vnitřních i venkovních expozičních

* terasovitě členěný svah východně od centrální rokle
* v rámci rozvoje zoo v 70. letech zde vznikly velké expoziční pavilony (pavilon primátů, pavilon šelem, exotarium)

* terasovitý, celkově svažité od severu k jihu
* na západě vymezen příkrými svahy centrální rokle

* v území se vyskytují poměrně hojně dřeviny, především v rámci expozičních výběhů
* několik solitérních vzrostlých stromů je i při páteřní návštěvnické trase

* páteřní komunikace v serpentínách překonává výškový rozdíl mezi terasami
* samotné plochy teras rovinaté s většími zpevněnými plochami v okolí pavilonů

* drobná stavba zázemí expozice vodních ptáků v dolní části
* pavilon primátů s venkovními výběhy ve střední části
* exotarium a pavilon šelem s otevřenými výběhy na horní terase

* velké expoziční pavilony s otevřenými výběhy (primáti, šelmy, exotarium)

* prostředí, které je do značné míry utvářeno charakterem jednotlivých expozičních, které proliferují do okolí ve formě velkých otevřených výběhů s charakteristickými biotopy
* návštěvnická infrastruktura a větší zpevněné plochy přírodního charakteru navazují na velké pavilony

3A

centrální část území - střední terasa, pavilon primátů

3B

severní část území - horní terasa, pavilon šelem

3C

severní část území - horní terasa, pavilon šelem a exotarium

3D

severní část území - horní terasa, exotarium

krajina

stavby

vize

název

strmé svahy

charakter

* svažitý charakter, povaha terénu neumožňuje významnější využití území

popis

* výrazný terénní zlom, oddělující dolní část zoo se vzrostlou zelení a většími expozičními pavilony od horní otevřené části s rozlehlými výběhy a výhledy do krajiny

terén

* příkře se svažující po celé šířce od severu jihu
* ve střední části předělen horní částí centrální rokle

zeleň

* hojný výskyt dřevin v celém území
* nejhustší porost se nachází v málo prostupné střední části, k okrajům území pak postupně řídne a otevírá výhledy do krajiny

cesty

* komunikace v tomto území překonávají na poměrně krátkém úseku velký výškový rozdíl
* na páteřní komunikace jsou v tomto území navázány terasovité odpočinkové plochy

budovy

* vzhledem k charakteru terénu jsou v tomto území vybudována pouze dětská hřiště
* v jihozápadní části pak drobné stavby chovatelského zázemí venkovních výběhů a malé neprůchozí voliéry

expoze

* venkovní výběhy (jeleni, rosomáci) a drobné voliéry (sovy) v jihozápadní části

vize

* přirozeně nevyužívané území
* využití terénních specifik k rozšíření expozic o horské druhy v lokalitách s vazbou na expoziční plochy
* uživatelsky přívětivé řešení svažitosti pěších páteřních tras
* kultivace vyhlídkových míst na horní hraně terénního zlomu

4B

východní část území - úpatí strmého svahu

4C

centrální část území - severní část centrální rokle

4D

západní část území - výhled do krajiny

krajina

stavby

vize

název

otevřená krajina

charakter

* přechodný charakter, intenzivnější využití především v západní části

popis

* otevřená krajina nad terénním zlomem, svažující se od severu k jihu
 * rozptýlená zeleň umožňuje výhledy do krajiny
 * v území se nachází větší expoziční výběhy (zebrý, antilopy) s návštěvnickou infrastrukturou (restaurace) v západní části

terén

* svažitý od severu k jihu, kde se láme do strmého svahu

zeleň

* výskyt dřevin v malých skupinách nebo soliterně
 * plochy vně i uvnitř výběhů jsou většinou pokryty společenstvy mezofilních trávníků s poměrně vysokou květnatostí

cesty

* mění se charakter páteřních komunikací, které z velké části tvoří široké zpevněné cesty, mírně stoupající nebo vedené po vrstevnici

budovy

* středně velké stavby chovatelského zázemí venkovních výběhů
 * velký pavilon slonů na rozhraní s územím horních planin
 * ve východní části restaurace s chovatelským zázemím, expoziční voliéra a drobné objekty selského dvorku

expoze

* venkovní výběhy (zebrý, antilopy, jihoamerická zvířata), expoziční voliéra (lemuři), v západní části selský dvorek

vize

* přechodová zóna s těžištěm v západní části, kde se koncentruje i návštěvnická infrastruktura a hlavní expoze
 * v západní části řešeno vedení páteřních tras, jejich charakter a cirkulace návštěvníků v rámci uzlového bodu okolo restaurace a přilehlých expozičních

5B

centrální část území - pohled na květnaté louky

5C

východní část území - pohled do expozičního výběhu nad strmými svahy

5D

východní část území - výhled do krajiny

krajina

stavby

název

horní planiny

charakter

* otevřený charakter, rozlehlé venkovní výběhy

popis

* rozlehlé pláně v severní části zoo, navazující na louky nad Mariánskou skálou
 * svým charakterem příhodné pro rozlehlé expoziční výběhy (žirafy, sloni, jeleni sika, velbloudi, gepardi), rámované panoramatickými výhledy do krajiny

terén

* mírně svažité, svažitost roste od severozápadu k jihovýchodu, kde plynule přechází do otevřené krajiny

zeleň

* výskyt dřevin soliterně i v malých skupinách, častěji v okrajových částech a okolo páteřních tras v severní části území
 * plochy vně i uvnitř výběhů jsou většinou pokryty společenstvy mezofilních trávníků s poměrně vysokou květnatostí

cesty

* široké zpevněné cesty, oddělující velké venkovní výběhy, jsou opozitem k husté síti menších cest ve spodní části zoo
 * část cest v tomto území využívána jako trasa zoo vlaku
 * vzhledem k nižší hustotě komunikací dochází v některých úsecích k souběhu návštěvnických a zásobovacích páteřních tras

budovy

* velikost staveb chovatelského zázemí je menší v porovnání s rozlehlostí venkovních výběhů, výjimku tvoří chovatelské zázemí žiraf
 * v severní části poměrně velkoryse pojatý a nepřilís využívaný objekt horního vstupu
 * drobný objekt cukrárny ve východní části

expozice

* rozlehlé venkovní výběhy (žirafy, sloni, jeleni sika, velbloudi, gepardi)

vize

* otevřená krajina s výhledy do okolí, kde charakter území koreluje s charakterem expozic
 * kultivace cest a řešení souběhu páteřních tras na některých úsecích
 * návštěvnická infrastruktura se koncentruje v okolí křižovatky u cukrárny
 * revitalizace a kultivace horního vstupu a přilehlých zpevněných ploch

6A

severní část území - horní vstup a rozlehlé expoziční výběhy

6B

severní část území - pohled do expozičního výběhu

6C

severní část území - výhled do krajiny

6D

západní část území - pohled do expozičních výběhů

6E

severní část území - výhled na rozlehlé pláň

botanizace generel

zeleň analýza

5

stávající stav

Rokle v centrální části zahrady spolu se severní a východní periferií představuje přírodě blízký, biologicky a krajinářsky velmi hodnotný fragment původních **hercynských dubohabřin**. Z dubohabřin je odvozena převážná část stromového, místy i keřového a bylinného patra celého areálu.

Většina zelených ploch je proto porostlá domácimi dřevinami, které místy doplňují výsadby dřevin okrasných. Dominantními druhy domácích stromů jsou dub letní a dub zimní, javor mléč, javor klen, javor babyka, lípa malolistá, lípa velkolistá, jasan ztepilý a břízy.

Z jehličnanů jsou nejvíce zastoupeny borovice černá a borovice lesní.

V areálu se nachází několik **dendrologicky významných jedinců**, vzácnějších taxonů nebo stromů unikátních svým vzrůstem. Celkem je v areálu přibližně 850 stromů, 50 porostních skupin a kolem 100 keřů a keřových skupin. Více než polovina stromů jsou dospívající jedinci od fáze ukončení výchovného řezu s trvajícím preferencí výškového přírůstu, což je dobrý základ pro dlouhodobou dendrologickou kostru zahrady. Charakteristickým rysem areálu je přítomnost velkého počtu starých stromů vysoké estetické a biologické hodnoty. Staré pokroucené duby udávající ráz lesních stanovišť se zároveň stávají i hnízdním stanovištěm dutinových ptáků a představují specifický biotop řady hub, hmyzu a dalších organismů vázaných na staré stromy. Jejich koncentrace v zoo Ústí nad Labem je v kontextu současné české krajiny mimořádná. Adekvátní péče za účelem maximálního prodloužení jejich života by měla být jedním ze stěžejních prvků péče o zelené plochy areálu.

Otevřené plochy vně i uvnitř některých výběhů pokrývají společenstva **mezofilních trávníků** s poměrně vysokým zastoupením dvouděložných nektarodárných bylin, což se projevuje jejich vysokou květnatostí.

Ve spodní části rokle se nachází **jezířko** z dob H. Lumpeho, které je rozmnožovacím stanovištěm dvou druhů obojživelníků, čolka horského a ropuchy obecné.

anotace

genius loci

Na většině dřevin v areálu zoo se podepsala dřívější absence údržby ve frekvenci odpovídající významu a expozici místa, avšak právě **přirozená divokost** některých partií vytváří nepřehlédnutelný genius loci, kterého by, jinak než spontánním vývojem, nebylo možné dosáhnout. Divokou estetiku podtrhuje i přítomnost břečťanů porůstající některé stromy, porosty kapradin na světlinách a kamenné sutě v okolí trpasličího hrádku. Celkově má areál zoo z hlediska estetického, zahradnického i biologického enormní potenciál a je žádoucí ho dále rozvíjet.

problémy

Kolem 80 % stromů má výbornou či jen mírně sníženou vitalitu, zároveň však bezmála 50 % dřevin vykazuje zhoršený zdravotní stav v důsledku **nízké intenzity péče** v minulosti. Sníženou vitalitu vykazují zejména nepůvodní borovice černé trpící prosychnáním. Problém představuje rovněž hojný výskyt několika **invazních druhů** rostlin, zejména pajasanu žláznatého, v menší míře trnovníku akátu.

revitalizace a rozvoj

V současné době je řada dřevin a jejich porostních skupin vlivem dřívější absence adekvátní péče ve stavu snížené estetické a bezpečnostní úrovně. Na mnoha místech došlo vlivem nekonceptního přístupu k potlačení potenciálních **estetických dominant** (vizuální odstínění krásných stromů, zarostlé skalní výchozy, zarostlé průhledy do okolní krajiny apod.).

Zároveň zůstávají prakticky nevyužity značné **biologické hodnoty** areálu, jehož topografická a vegetační členitost vybízí k opatřením na podporu biodiverzity v duchu moderních trendů péče o veřejnou zeleň.

Zoo Ústí nad Labem má přitom potenciál získat kvality prvotřídního parku a přírodní rezervace zároveň a stát se jednou z nejkrásnějších tuzemských zoo.

legenda

biotop

- hercynské dubohabřiny
- květnaté mezofilní trávníky

zoo

- hranice zoo stávající
- budovy zoo stávající
- zeleň stromy | keře

hercynské dubohabřiny

Lesní porosty pokrývající centrální rokli, stejně jako severní a východní periferii areálu, představují biologicky a krajinářsky velmi **hodnotný fragment** původních hercynských dubohabřin, které jsou přirozenou vegetací podobných stanovišť regionu. Právě tento fragment přírodě blízkého lesa byl patrně pro Heinricha Lumpeho motivací ke zřízení ptačí rezervace, která byla předchůdcem zoo.

Z hercynských dubohabřin je odvozena převážná část stromového, místy i keřového a bylinného patra celého areálu. Většinu porostů hercynských dubohabřin v zoo tvoří **domácí dřeviny**, které místy doplňují výsadby dřevin okrasných. Dominantními druhy domácích stromů jsou dub letní a dub zimní, javor mléč, javor klen, javor babyka, lípa malolistá, lípa velkolistá, jasan ztepilý a břízy.

Významný je mimořádný počet starých stromů, zejména dubů, které jsou jedním z hlavních zdrojů *genia loci* celé zoo. Divokou estetiku těchto lesů podtrhuje přítomnost bujných břechtanů porůstajících některé stromy, porosty kapradin na světlinách a kamenné sutě v okolí Trpasličího hrádku.

květnaté mezofilní trávníky

Otevřené plochy vně i uvnitř některých výběhů pokrývají společenstva mezofilních trávníků s poměrně vysokým zastoupením dvouděložných **nektarodárných bylin**, což se projevuje jejich vysokou květnatostí.

S těmito plochami bude dále pracováno za účelem dalšího zvýšení jejich květnatosti metodou tzv. **mozaikové seče**. Ty budou prováděné za účelem podpory a zvýšení počtu motýlů, samotářských včel a dalších divokých opylovačů, ale také kobylek, sarančat a dalšího hmyzu, který je potravní základnou pro volně žijící ptactvo. Cílem je také zvýšit počet ploch květnatých trávníků v rámci areálu.

Dalším opatřením pro podporu biologické rozmanitosti trávníků bude vytvoření dvou nových jezírek v horní části rokli a revitalizace stávajícího v její dolní části.

suchá doubrava

Nachází se **mimo stávající hranice** zoologické zahrady v prostoru navrhovaného rozšíření areálu. Jedná se o zachovalý fragment světlého dubového lesa se starými stromy, bohatým bylinným podrostem a malými fragmenty úzkolistých suchých trávníků při jihovýchodním okraji budoucího areálu.

Světlé lesy jsou jedním z **nejohroženějších biotopů** obecně. Z hlediska biodiverzity přitom představují jedno z druhově nejbohatších typů přírodních stanovišť. Je to dáno tím, že se v nich setkává biota otevřených a lesních stanovišť. Biologickou hodnotu světlých lesů dále zvyšuje samotná rozvolněnost korunového patra porostu, díky které je v jeho nitru dostatek slunečního svitu. Nejen že to umožňuje rozvoj bylinného patra, ale právě osluněné staré stromy obývají druhově nejbohatší společenstva organizmů.

V případě rozšíření areálu zoo je žádoucí tento krajinný prvek s ohledem na jeho biologickou a estetickou hodnotu zachovat, případně jej rozšířit vhodnými sadovnickými úpravami.

1

Quercus robur
dub letní

-
25 m
18 m

2

Taxus baccata
tis červený

-
5-8 m
-

5

3

Taxodium distichum
tisovec dvouřadý

47 cm
19 m
4 m

4

Fagus sylvatica pendula
buk lesní

41 cm
22 m
7 m

5

Fagus sylvatica
buk lesní

96 cm
25 m
14 m

6

Quercus robur
dub letní

-
22 m
24 m

7

Acer campestre
javor babyka

63 cm

17 m

17 m

8

Acer campestre
javor babyka

61 cm

14 m

11 m

5

9

Taxus baccata
tis červený

-

12 m

10 m

10

Platanus acerifolia
platan javorolistý

90 cm

23 m

18 m

11

Platanus acerifolia
platan javorolistý

141 cm

23 m

18 m

12

Fagus sylvatica pendula
buk lesní

57 cm

6 m

6 m

13

Ginkgo biloba
jinan dvoulaločný

48 cm

11 m

4 m

taxon

průměr kmene

výška

šířka koruny

14

Sorbus torminalis
jeřáb břek

45 cm

9 m

9 m

5

15

Quercus robur
dub letní

83 cm

13 m

16 m

taxon

průměr kmene

výška

šířka koruny

16

Quercus robur
dub letní

-

3 m

-

17

Pyrus communis
hrušeň obecná

58 cm

9 m

5 m

taxon

průměr kmene

výška

šířka koruny

18

Phellodendron amurense
korkovník amurský

-

5 m

-

19

Fagus sylvatica
buk lesní

-
5 m
-

taxon

průměr kmene
výška
šířka koruny

20

Quercus robur
dub letní

80 cm
14 m
16 m

5

21

Quercus robur
dub letní

102 cm
14 m
16 m

taxon

průměr kmene
výška
šířka koruny

22

Quercus robur
dub letní

74 cm
11 m
12 m

23

Quercus robur
dub letní

68+52 cm
15 m
16 m

taxon

průměr kmene
výška
šířka koruny

24

Sorbus torminalis
jeřáb břek

47 cm
10 m
10 m

25

Quercus robur
dub letní

78 cm

12 m

9 m

taxon

průměr kmene

výška

šířka koruny

26

Quercus robur
dub letní

55 cm

11 m

12 m

5

27

Quercus robur
dub letní

-

12 m

15 m

taxon

průměr kmene

výška

šířka koruny

28

Quercus robur
dub letní

-

11 m

8 m

29

Quercus robur
dub letní

-

11 m

9 m

taxon

průměr kmene

výška

šířka koruny

30

Quercus robur
dub letní

87 cm

14 m

16 m

Zoologická zahrada Ústí nad Labem je situovaná atypicky v relativně příkrém jižním svahu Mariánské skály. Oproti jiným zoo umístěným na rovinách či mírných svazích se tak musí vyrovnávat s **obtížným terénem** a **strmými svahy** – mezi dolní a horní částí zoo je nutné překonat převýšení až 100 m. To se propisuje i do celkového provozu zoo a způsobu pohybu návštěvníků v rámci areálu.

trasy

Dle analýzy stávajícího provozu zoologické zahrady v souvislosti s využitím stávajících cest a komunikací byly identifikovány 3 druhy tras, které byly dále dle intenzity rozděleny na trasy páteřní a vedlejší.

kategorie tras dle způsobu využití

- I. veřejné
- II. obslužné
- III. zoo vlak

Jednotlivé trasy mají odlišné nároky na provoz.

Trasy určené veřejnosti by měly bezpodmínečně splňovat bezbariérové požadavky na využívání území – a být pohodlně schůdné i pro rodiny s dětmi a kočárky či pro osoby s omezenou schopností pohybu s případnou asistencí. Zároveň by měly skýtat dostatek klidných a útulných míst přizpůsobených k odpočinku během náročného stoupání zahradou. V současné době se v areálu zoo nachází několik lokací, kdy je zdolání strmých svahů velmi komplikované, či bez bariér přímo nemožné (v případě schodišť).

anotace

Pro snazší zdolání komplikovaného terénu funguje v rámci areálu silniční zoo vlak, který pomáhá vozit návštěvníky v trase mezi jižním a severním vstupem. Tato služba vyžaduje dostatečný manipulační prostor především v místě točny zoo vlaku.

Obslužné komunikace slouží k zásobování jednotlivých pavilonů a výběhů. V páteřních trasách je využívána převážně těžší technika (traktory) a osobní auta, vedlejší trasy slouží pro zásobování drobnějšími vozidly pro závoz materiálu (vozíky, nakladače).

V současné době je pro rozvoz materiálu intenzivněji využívána Mariánská cesta, která spojuje jižní a severní technické zázemí zoologické zahrady. V určitých místech však dochází ke kumulaci s trasami veřejnými a zoo vlaku. Z toho důvodu je cílem **snížit intenzitu** obslužnosti po Mariánské cestě a do budoucna více využívat stávající služební vjezdy pro **externí zásobování** a posílit strategicky umístěnou panelovou cestu na Mariánském vrchu, napojenou na Dobětickou ulici.

kritická místa

Překryvem jednotlivých kategorií tras byla vytipována kritická místa, kde dochází k **souběhu** či **křížení** komunikací, a to i ve velmi frekventovaných lokacích, či dochází ke komplikované cirkulaci dezorientovaných návštěvníků v blízkosti některých pavilonů. V těchto místech situace graduje s množstvím interiérových a exteriérových expozic a výběhů, pobytových zón a vyrovnáváním se se svažitém terénem.

hranice - vstupy

hranice zoo
stávající

vstup
veřejnost

vjezd - parkoviště
veřejnost

vjezd
zásobování zoo

techn. zázemí zoo
-

povrchy - stávající

dlažební kostky
žulové

betonový povrch
-

zámková dlažba
betonová

asfaltový povrch
-

legenda

trasy - veřejné

trasa zoo vlaku
veřejná

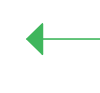
nástup | výstup
zoo vlak

trasa páteřní
veřejná

trasa vedlejší
veřejná

vstup
veřejnost

zastavení
výběhy, výhledy

hřiště
dětské

trasy - obslužné

trasa páteřní
obslužná

trasa vedlejší
obslužná

trasa spojovací
sjízdňá pro techniku

vstup
personál, zásobování

trasy - plánované

trasa vedlejší
veřejná, přírodní charakter

trasa páteřní
obslužná

přípojný bod
veřejná - obslužná
rozšíření mimo stávající území zoo

pátevní zásobovací trasa
* zásadní pro zásobování severního technického zázemí

kumulace tras - křižovatka u cukrárny
* bezbariérové veřejné x obslužné x zoo vlak
* křižovatka na konci dlouhého strmého stoupání
* situace eskalována umístěním pobytové zóny u cukrárny (cukrárna, hřiště) a blízkostí jižního vjezdu do severního technického zázemí zoo

vyhlídkový bod č. 1
* vyhlídka na Sloní pláně

pátevní zásobovací trasa
* pro rozvoj zoo strategická komunikace
* využití stávající panelové cesty za hranici areálu

napojení cirkulace - restaurace Koliba
* bezbariérové veřejné x obslužné x pobytová zóna
* napojení rozdílných charakterů provozu projektu Ústecká outdoorní Noemova archa (nyní restaurace Koliba) na páteřní komunikace
* situace eskalována umístěním pobytové zóny (restaurace, terasy, venkovní hřiště, průchozí výběhy) a svažitým terénem

vyhlídkový bod č. 2
* vyhlídka na Horské kopytníky

uvažovaná změna povrchů - Lumpe a Lumpého geostezka
* bezbariérové veřejné
* přírodní charakter komunikací
* změna povrchů komunikací severně od Trpasličího hrádku a jejich začlenění do historické zóny původního parku H. Lumpého

fragmentace páteřní trasy - nosměč - kabati
* bezbariérové veřejné
* dvojitě ostré odbočení páteřní trasy
* situace eskalována svažitým terénem

uvažovaná obslužná trasa - Mariánská cesta - narovnaná
* možné vytvoření přímého propojení mezi severním a jižním technickým zázemím zoo
* cílem je ulehčit vytížení křižovatek u cukrárny odkloněním obslužné trasy a vytvořením nového vjezdu ve východní části severního technického zázemí zoo

uvažovaná cirkulace - Podhří Himalaje
* bezbariérové veřejné
* přírodní charakter komunikace
* zpřístupnění nové expozice pro pandy červené - navazující průchozí expoziční voliéry pro ptáky podhří Himalaje

kumulace tras - Mariánská cesta
* bezbariérové veřejné x obslužné x zoo vlak
* Mariánská cesta - obslužné propojení severního a jižního technického zázemí zoo
* situace eskalována komplikovanou cirkulací v oblasti exotarium - pavilon Šelem

cirkulace - exotarium - pavilon Šelem
* bezbariérové veřejné x obslužné x vstupy do objektů
* vyřešení cirkulace návštěvníků a řešení obsluhy v rámci zóny exotarium - pavilon Šelem
* situace eskalována množstvím interiérových a exteriérových expozic a výběhy v několika úrovních (exotarium) a sítováním zóny pod výrazným terénním zlomem
* ve východní části se cirkulace prolíná s problematickým bodem kumulace tras - Mariánská cesta

uvažovaná cirkulace - Africké mokřady
* bezbariérové veřejné
* přírodní charakter komunikace
* zpřístupnění nové expoziční voliéry Africké mokřady - navazující expozice Konga

kumulace tras - dolní vstup
* bezbariérové veřejné x obslužné x zoo vlak
* centrální komunikační tepna jižní části zoo
* množství obslužných i veřejných vstupů a zastavení
* situace eskalována blízkostí hlavního vstupu

povrchy komunikace

30 220 m²

povrchy

V současné době jsou cesty a komunikace zoo tvořeny převážně 4 druhy povrchových materiálů.

druhy povrchů

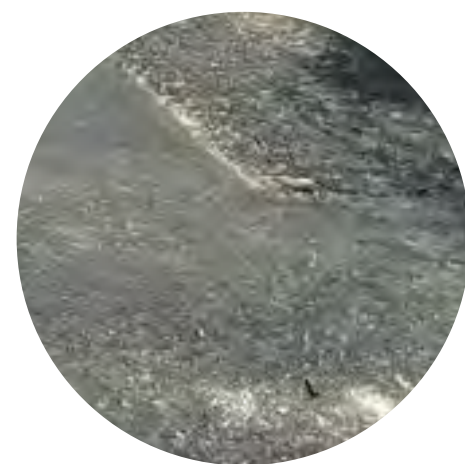
- I. dlažební kostky
- II. betonový povrch
- III. zámková dlažba
- IV. asfaltový povrch

Přestože v rámci areálu převažují z větší části tyto 4 druhy materiálů, komunikace, cesty a rozptylové plochy jsou v komplexním měřítku velmi nesourodé. V průběhu uplynulých let bylo provedeno nespočet oprav a doplnění, kdy byly aplikovány povrchy různých tvarů, formátů a barev. Jednotlivé části pak nemají logickou návaznost, v určitých lokacích se dokonce setkává i několik materiálů v jednom místě.

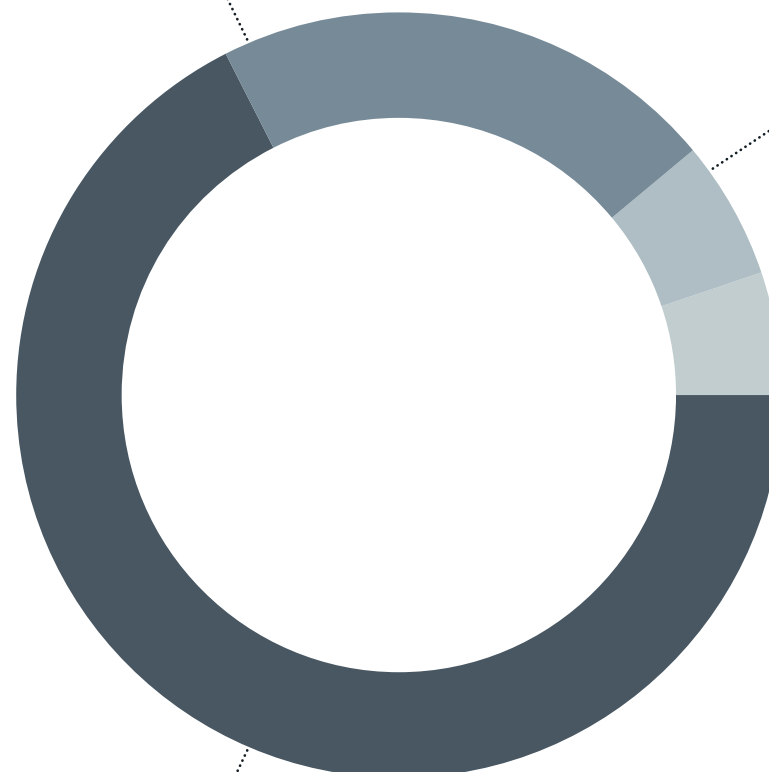
zámková dlažba
6 453 m²

21,4%

asfaltové povrchy
20 440 m²

67,6%

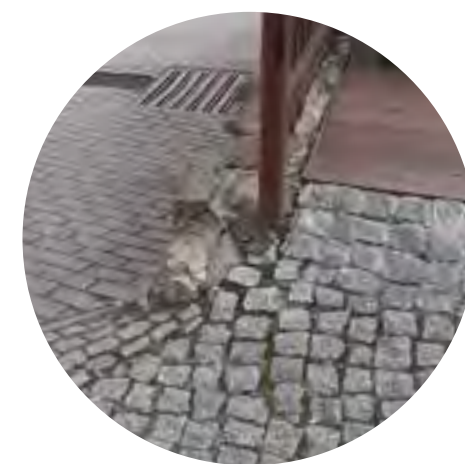
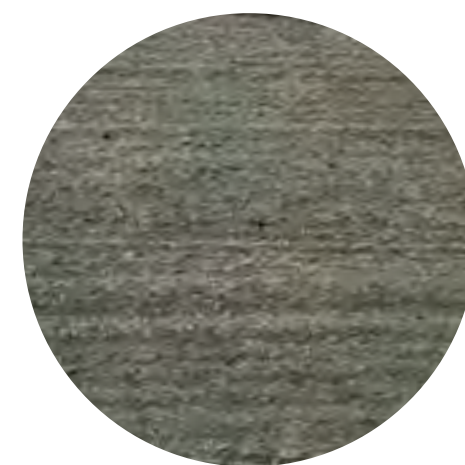

5,2%

dlažební kostky
1 562 m²

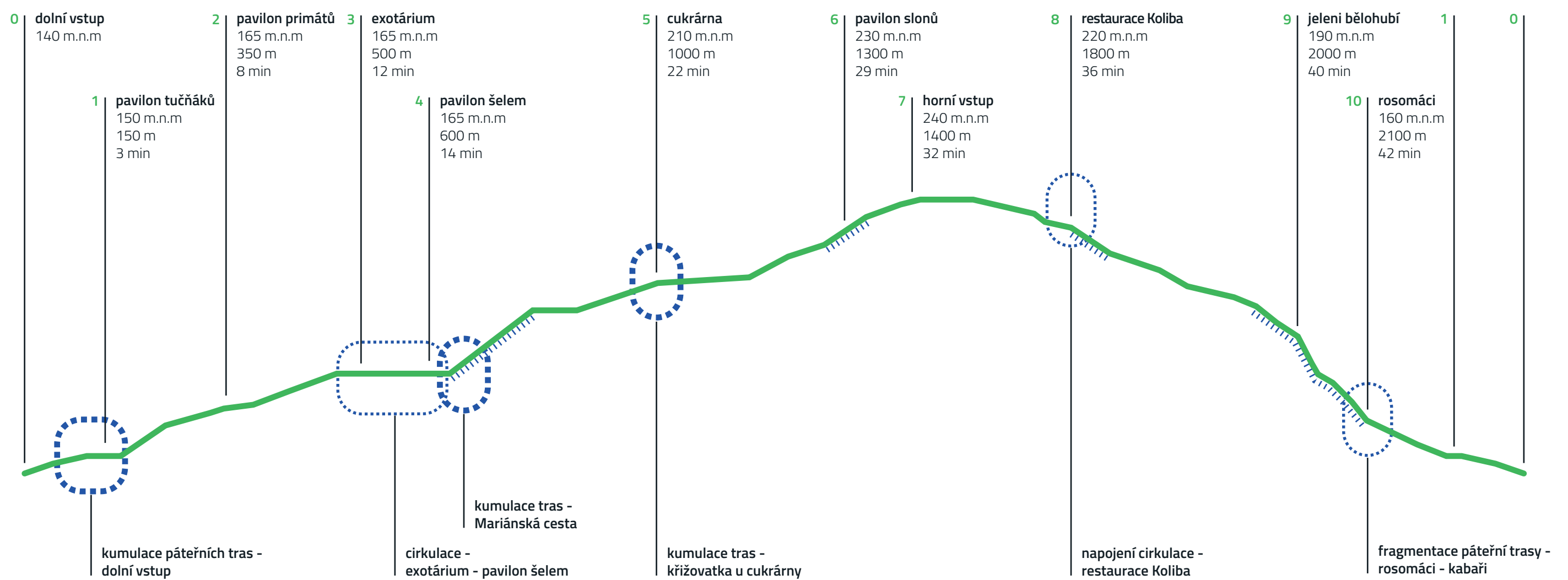
5,8%

betonové povrchy
1 765 m²

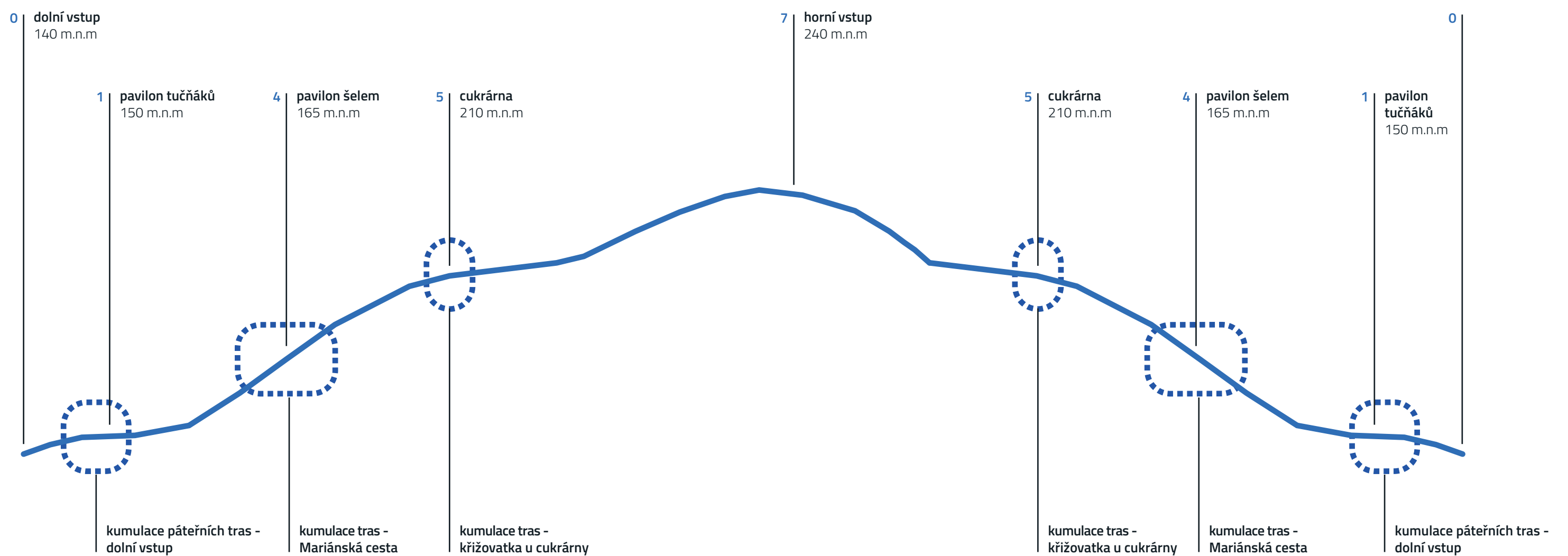
trasa - profil bezbariérový veřejný okruh

± 100 m
2400 m
48 min

trasa - profil okruh zoo vlaku

± 100 m
2350 m
20 min

historie

Předchůdcem zoologické zahrady v Ústí nad Labem byla soukromá **ptačí rezervace** založená Heinrichem Lumpem v roce 1908. Park zpočátku nebyl běžně přístupný veřejnosti. Sloužil především k ochraně ptactva – ptáci nebyli umístěni v klecích a voliérách, ale hnízdili volně v přírodě. Z tohoto období si jižní část zoo zachovala až do současnosti svůj přírodní ráz s mnoha spleťnými cestami, tajuplnými průhledy vzrostlou zelení a romantickými zákoutími.

I přes těžkosti během druhé světové války se podařilo udržet park v chodu, uzavřen byl až v roce 1945. Po odsunu Lumpeho rodiny do Bavorska byl park znárodněn a stal se nehlídaným **městským parkem** s názvem Sady Edvarda Beneše.

V letech po válce se v parku začaly objevovat první klece a výběhy se zvířaty a došlo k proměně na **zoologickou zahradu**, která v roce 1957 přešla do správy města. V průběhu 60. let se zahradě podařilo získat exotická zvířata, např. šimpanze, levharta skvrnitého, mandrila rýholičího, nandu pampového, medvěda himálajského, tygra indického, alpaku, plameňáka chilského, kraju tygrovitou aj. Z toho důvodu bylo ve správní budově vybudováno exotarium, vznikly malé pavilony šelem a opic a další potřebné výběhy.

V 70. letech dosáhla zahrada velkého **územního rozmachu**, když se rozrostla na dnešní velikost 26 ha zahráním okolních polí a zahrad. Začaly se stavět nové pavilony šelem, dvoupodlažní exotarium a výběhy pro nosorožce, žirafy, slony, zebry a antilopy.

V 80. letech došlo k významnému nárůstu druhů i počtu chovaných zvířat. **Výstavba nových pavilonů** probíhala především v horní části zahrady. V roce 1984 byla otevřena restaurace Koliba, rovněž vznikla „Naučná stezka dinosaurů“ s dřevěnými maketami prehistorických zvířat a „Dětský svět“ s laminátovými modely zvířat a skluzavkami.

90. léta byla především ve znamení **přestavby a rekonstrukcí** stávajících pavilonů. Nově vznikla „Dětská zoo“ pro bezprostřední kontakt dětí se zvířaty, zároveň se areál rozšířil o další nové druhy – osla somálského, anoa nížinného, pandy červené nebo vydry malé. V těchto letech se ústecká zoo stala členem Unie českých a slovenských zoologických zahrad a Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA).

anotace

21. století zahájila zoo vstupem do Světové asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA). Byl vybudován nový pavilon slonů, realizace dalších velkých projektů však byly odloženy a nadále se převážně pokračovalo v potřebných rekonstrukcích stávajících pavilonů (orangutanů, šelem a stáje zeber). V posledních letech vznikla v areálu zoo nová expozice tučňáků brýlových, a to díky přestavbě původního pavilonu lachtanů, či průchozí výběh pro lemury.

stávající stav a rozvoj

V současné době je velká část stávajících pavilonů technicky a morálně nevyhovující, chovatelsky nevhodná a nesplňuje tak platné normy a podmínky EAZA profesní organizace garantující standardy chovu. Pro dlouhodobé udržení členství v této organizaci je nutná **revitalizace** celého areálu dle nového plánu rozvoje zoo, který reflektuje nejmodernější trendy chovu jednotlivých druhů.

fáze revitalizace

- I. záchrana
- II. konverze
- III. rozvoj

V první fázi budou provedeny nejnnutnější **opravy** stávajících pavilonů, aby bylo zabráněno jejich další degradaci vlivem zatékání do interiéru, či vzlínání zemní vlhkosti základovými konstrukcemi.

Během druhé fáze budou v rámci areálu zoo prováděny rozsáhlé **přestavby a rozšíření** stávajících pavilonů či výstavba pavilonů nových namísto těch již nevyhovujících, které budou zbourány.

Třetí fáze zahrnuje projekty dlouhodobějšího, vizionářského rázu a týká se **rozšíření a nové výstavby** za hranicemi současné zoologické zahrady.

V rámci tohoto dokumentu bylo vybráno několik **staveb prioritního zájmu** zoo, které jsou klíčovými stavebními objekty a expozicemi pro návštěvnickou infrastrukturu, a existuje pro ně konkrétní plán záchrany či konverze.

hranice - vstupy

hranice zoo
stávající

vstup
veřejnost

stavby - užití

stavby | oplocení
expoziční

stavby | oplocení
veřejné

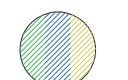
stavby | oplocení
technické

legenda

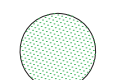
stavby - typ

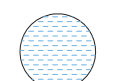
budovy
expoz. | veřej. | techn.

objekty
drobná architektura

voliéry | klece
venkovní

vodní plochy
-

oplocení - typ

zídka
volně stojící

zídka
opěrná | s příkopem

plot
nízký

plot
vysoký | masivní kce

plot
transparentní | pletivo

zázemí pro lamy a velbloudy 14

16 skleník

19 stáj pony

11 stáj oslů

15 pavilon gepardů

13 cukrárna

12 stáj zeber

7 pavilon šelem

10 stáj antilop

3 exotarium

1 pavilon primátů

18 zázemí pro vodní ptáky

20 stáj tapírů

17 pavilon tučňáků

5 dolní vstup

horní vstup 8

pavilon žiraf 9

pavilon slonů 4

restaurace Koliba 6

pavilon orangutanů 2

1

identifikace

stavba

pavilon primátů

výměra - budova / voliéra, klec

444 m² / 189 m²

stav

stav - současný

Pavilon starosvětských primátů je zastaralá stavba z osmdesátých let minulého století. Nenaplnuje tak biologické potřeby zvířat ani nároky návštěvníků ani standardy chovu v rámci EAZA.

plán

plán - budoucí

Vzhledem k absenci původní projektové dokumentace a komplikované dispozici je přestavba tohoto objektu neperspektivní, nezbytná bude jeho demolice.

Kongo (Konžský prales)

2

identifikace

stavba

pavilon orangutanů

výměra - budova / voliéra, klec

268 m² / 56 m²

stav

stav - současný

Pavilon sloužil více než tři dekády k chovu orangutanů bornejských.

V současné době nesplňuje prostorové požadavky a postrádá flexibilitu v rámci nejnovějších trendů tvorby sociálních skupin orangutanů. Jejich chov je proto v tomto prostoru nezbytné ukončit a pavilon přestavět pro menší druh primáta.

Technický stav objektu je uspokojivý, největším problémem je vlhkost a neúčinný systém odvětrávání prostor pro zvířata.

plán

plán - budoucí

Asijské mangrovy

3

identifikace

stavba

exotárium

výměra - budova / voliéra, klec

677 m² / 146 m²

stav

stav - současný

Pavilon zaměřený na prezentaci menších druhů savců, terarijních zvířat a akvarijních živočichů.

Technický stav objektu je špatný. Střešní krytina i dřevěný příhradový krov jsou v havarijním stavu a dochází k masivnímu zatékání. Objekt má velmi špatné izolační vlastnosti, zcela chybí izolační vrstva mezi stropem a expozicemi zvířat a udržení tepelného komfortu pro chovaná zvířata je v chladných měsících roku velice obtížné. V suterénní části je vlivem nedostatečné hydroizolace trvale podmáčena obvodová zeď, dochází k opadávání omítky a růstu plísní. V této části není možné naplnit zoohygienické podmínky pro chov zvířat. Venkovní klece včetně nosné konstrukce jsou poškozeny degradací kovových částí.

Pro přestavbu 1. NP existuje projektová dokumentace. Bude však nezbytná její aktualizace. Pavilon musí projít celkovou rekonstrukcí, včetně rozšíření venkovních výběhů. Vzhledem k rozsahu lze uvažovat o etapizaci.

plán

plán - budoucí

Neotropis

4

identifikace

stavba

pavilon slonů

výměra - budova / voliéra, klec

797 m²

stav

stav - současný

Současný pavilon pro slony indické nesplňuje platné normy EAZA pro chov tohoto druhu. Nelze zde zajistit nekontaktní způsob práce se zvířaty.

Pavilon je technicky funkční, avšak přestavba na nekontaktní chov více slonů je technicky neproveditelná. Nabízí se možnost přestavby pro stromový druh většího zvířete, který dobře využije světlou výšku pavilonu, a navíc umožní zachování estetického vzhledu přírodně ztvárněného prostoru. Jedná se o jediný expoziční pavilon v horní části zoo a jeho provoz musí být zachován i po odvozu slona.

Po dobu přípravy projektové dokumentace na rozsáhlejší přestavbu ho bude nezbytné zadaptovat pro přechodný druh.

plán

plán - budoucí

Dočasná adaptace pavilonu slonů a přilehlých výběhů
Asijský dům

5

identifikace

stavba

dolní vstup

výměra - budova / voliéra, klec

75 m²

stav

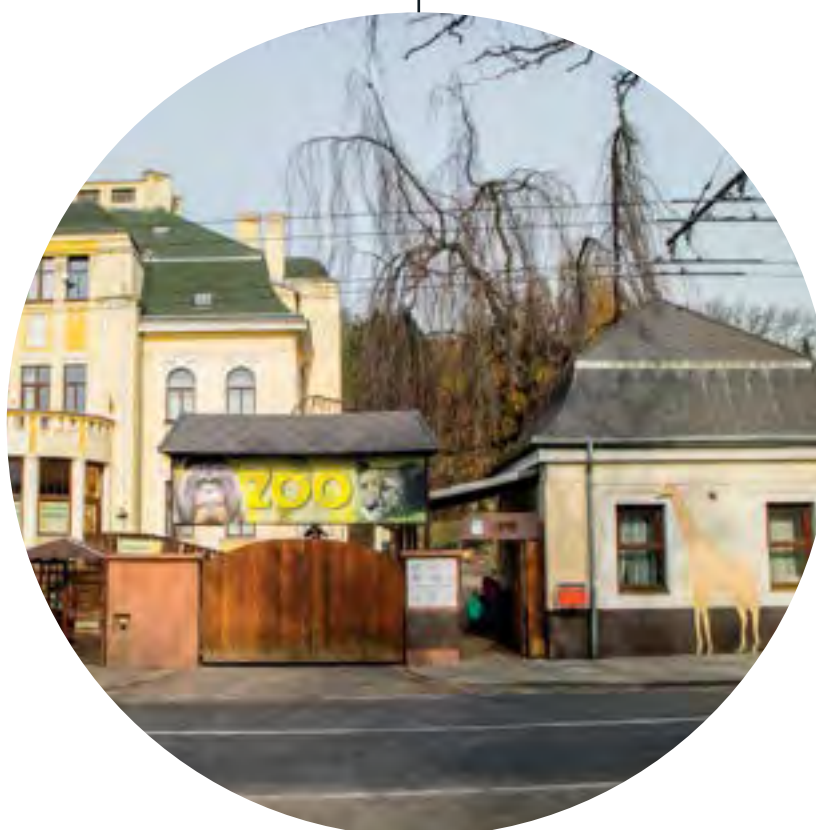
stav - současný

Hlavní celoroční vstup z Drážďanské ulice, který využívá většina lidí mířících do zoo.

plán

plán - budoucí

Vstupte do zoo

6

identifikace

stavba

restaurace Koliba

výměra - budova / voliéra, klec

388 m²

stav

stav - současný

Technicky nevyhovující, neestetický a zastaralý gastroprovoz Koliba s přílehlou chovatelskou částí Berenty.

Tento objekt trpí četnými problémy, např. zatékáním do expozice lemuru, která je umístěna pod terasou restaurace, a celkově špatným technickým stavem střešního pláště budovy.

Součástí objektu jsou i toalety, silně poškozené zatékáním vody z přílehlé komunikace. Velkou část objektu tvoří nevyužívané suterénní prostory, které nabízí potenciál vybudování nové expozice pro zvířata. Boční terasa restaurace je využívána při akcích pro veřejnost jako pódium pro účinkující, jedná se o jediný prostor tohoto typu v zoo. Přílehlé hlediště nemá dostatečnou kapacitu a nenabízí potřebný komfort.

plán

plán - budoucí

Ústecká outloní Noemova archa (Kukang)

identifikace

stavba

pavilon šelem

výměra - budova / voliéra, klec

1573 m² / 783 m²

stav

stav - současný

Funkční pavilon, který prošel v roce 2009 částečnou rekonstrukcí obnášející redesign vnitřních ubikací šelem a výstavbu nových výběhů pro levharty a tygry.

Technický stav objektu je uspokojivý, ale dochází k četnému zatékání do interiéru pavilonu skrze plochou střechu. Oprava střešní krytiny byla v minulosti řešena lokálně a problém stále trvá.

Přiléhající výběhy jsou funkční, ale malé a velmi pravděpodobně přestanou splňovat kritéria pro chov stávající druhové skladby. Design vnitřní haly je zastaralý, edukační prvky jsou značně poškozené a informace na nich neodpovídají současným poznatkům.

plán

plán - budoucí

Predátoři

Ohrožené šelmy

8

identifikace

stavba

horní vstup

výměra - budova / voliéra, klec

297 m²

stav

stav - současný

Dominantní technokratická budova v horní části zoo sloužící jako sezónní vstup zejména pro místní návštěvníky.

Stávající makrolonová střecha je ve špatném technickém stavu, elektrické rozvody, kanalizace a rozvody vody jsou umístěny nevhodně na omítkách objektu. V suterénu se nachází nevyužívané prostory s perspektivou vybudování expozic pro zvířata s noční aktivitou, tzv. nokturnárii.

plán

plán - budoucí

Noční Madagaskar

identifikace

stavba

pavilon žiraf

výměra - budova / voliéra, klec

629 m²

stav

stav - současný

Funkční zázemí pro africké kopytníky. Část pro žirafy umožňuje pouze chov jednopohlavní skupiny tohoto druhu.

Vnější plášť budovy včetně střechy není v dobrém technickém stavu a nepůsobí estetickým dojmem.

V roce 2021 došlo k rekonstrukci jednoho z navazujících venkovních výběhů a jeho stylizace dle africké lokality Samburu. Přilehlé pohledové místo je nutno rekonstruovat, aby tematicky doplnilo expozici a zároveň poskytlo prostor pro odpočinek návštěvníků.

Část pavilonu tzv. starého slonince je nevyužívána a dochází k zatékání. Tato část budovy je ovšem situována směrem k návštěvnické trase, a tak se nabízí možnost dočasné adaptace pro nový druh.

plán

plán - budoucí

Expozice hrabáčů kapských
 Tematické odpočinkové zóny
 Sloní pláně

10

identifikace

stavba

stáj antilop

výměra - budova / voliéra, klec

176 m²

stav

stav - současný

Dřevěná stavba sloužící k neexpozičnímu ustájení antilop.

Objekt je ve špatném technickém stavu, střešní krytina byla v roce 2022 provizorně vyměněna, neboť docházelo k masivnímu zatékání.

Kapacita objektu a svahovitost navazujících výběhů neumožňuje chov antilop v atraktivních velkých skupinách.

plán

plán - budoucí

Adaptace výběhů antilop pro australskou faunu

11

identifikace

stavba

stáj oslů

výměra - budova / voliéra, klec

398 m²

stav

stav - současný

Neexpoziční stáj, která slouží k chovu oslů somálských.

Horní terasa je ve špatném technickém stavu. Původně byla konstruována jako pochozí, avšak docházelo k rušení a stresování zvířat. Momentálně do budovy částečně zatéká.

Dominantní dřevěná střešní nástavba, sloužící jako seník, je neestetická a v současné době nevyužívána.

plán

plán - budoucí

Rekonstrukce stáje oslů somálských

12

identifikace

stavba

stáj zeber

výměra - budova / voliéra, klec

452 m²

stav

stav - současný

Nově vybudovaný objekt z roku 2011, který je plně funkční.

Navazující výběhy zeber jsou však obehnané původními mřížovými díly a trubkovým oplocením, které bude nezbytné rekonstruovat tak, aby nedocházelo ke zranění zvířat nebo návštěvníků.

plán

plán - budoucí

Tematické odpočinkové zóny

13

identifikace

stavba

cukrárna

výměra - budova / voliéra, klec

80 m²

stav

stav - současný

Sezónní občerstvení v objektu stanice tepelných čerpadel.

plán

plán - budoucí

Tematické odpočinkové zóny

14

identifikace

stavba

zázemí pro lamy a velbloudy

výměra - budova / voliéra, klec

273 m²

stav

stav - současný

Stará dřevěná stavba sloužící původně k chovu dostihových koní je z velké části nevyužívána, neboť současně chované druhy jsou chladnomilné.

plán

plán - budoucí

Africké náhorní plošiny

15

identifikace

stavba

pavilon gepardů

výměra - budova / voliéra, klec

106 m²

stav

stav - současný

Menší objekt s prostornými travnatými výběhy.

plán

plán - budoucí

Rekonstrukce výběhu gepardů

16

identifikace

stavba

skleník

výměra - budova / voliéra, klec

97 m²

stav

stav - současný

Nevyužívaný skleník, který prošel rekonstrukcí pláště v roce 2003.

plán

plán - budoucí

Zpívající prales

Objekt sousedí s návštěvnickou trasou a nabízí se jeho expoziční využití. Nefunkční je systém odvětrávání a je nutná revize topného systému.

17

identifikace

stavba

pavilon tučňáků

výměra - budova / voliéra, klec

141 m²

stav

stav - současný

Neexpoziční pavilon, který prošel přestavbou v roce 2017.

Přesto dochází k zatékání na novou fasádu nevhodně řešeným zaatikovým žlabem, který je po pěti letech provozu značně poškozen. Neuspokojivým způsobem je řešena i filtrace a potřebné technologie nutné pro udržení čisté průtočné vody.

Není naplněn požadavek na zajištění zastíněné plochy pro nutný welfare zvířat v letním období.

plán

plán - budoucí

Oprava expozice tučňáků brýlových

18

identifikace

stavba

zázemí pro vodní ptáky

stav

výměra - budova / voliéra, klec

91 m²

Objekt v havarijním stavu, momentálně nevyužívaný. Konstrukce je staticky narušená, praská obvodové zdivo vlivem posouvání podloží. Střecha je na hraně životnosti a lokálně zatéká.

Vnitřní dispozice neumožňuje oddělení zimování většího počtu druhů vodního ptactva. Navazující venkovní výběh neposkytuje chovaným ptákům bezpečí. Dochází k opakované predaci mláďat volně žijícími dravci či krkavovitými.

Chovaní jedinci mají nyní možnost letu omezenou úpravou křídel. Z důvodu welfare se od tohoto způsobu chovu ustupuje.

Problematické jsou oba bazény, neboť dochází k průsakům a ztrátám vody.

plán

plán - budoucí

Africké mokřady

19

identifikace

stavba

výměra - budova / voliéra, klec

stav

stav - současný

plán

plán - budoucí

stáj pony

57 m²

Stáj pony je zděný objekt s navazující pískovou jízdárnou a pastevním výběhem.

Technický stav objektu je dobrý, nutná je výměna oken pro udržení izolačních vlastností objektu.

Adaptace stáje pony pro jiný taxon

20

identifikace

stavba

stáj tapírů

výměra - budova / voliéra, klec

83 m²

stav

stav - současný

Objekt prošel poslední rekonstrukcí v roce 2018, kdy byl částečně zadaptován pro chov tapírů čabrakových.

Vzhledem k tomu, že prostor nesplňuje podmínky chovu tohoto taxonu v páru, bude tapír přestěhován a tento prostor adaptován a upraven pro jiný druh savce.

plán

plán - budoucí

Adaptace expozice tapírů pro jiný taxon

projekty generel

rozvoj analýza

8

poslání

Zoo by měla zvyšovat povědomí veřejnosti o tom, co je **biodiverzita** a proč je důležitá její ochrana pro zachování funkčních ekosystémů i pro samotnou existenci člověka. Své poslání by zoo měla naplňovat nejen v podmínkách **ex situ** (chovem záložních populací ohrožených druhů zvířat v rámci mezinárodních záchranných programů), ale i v podmínkách **in situ** (efektivním způsobem ochrany ohrožených populací zvířat přímo v místě původního výskytu). Potřeba chovu ohrožených druhů zvířat žijících v záchranných chovech v lidské péči názorně ilustruje špatný stav ekosystémů v jejich domovině, ale také neblahý osud řady dalších druhů, které je s nimi sdílí. Moderní způsoby osvěty veřejnosti o této problematice účinně kultivují chování návštěvníků a jejich přístup k **ochraně přírody**.

„Chceme-li žít, musíme udělat taková opatření, abychom chránili přírodu.“
- Heinrich Lumpe, zakladatel stejnojmenného parku, předchůdce ústecké zoo

rozvoj

Nové expoziční celky budou aktivně propojovat ochranu in situ, chov ex situ a edukaci návštěvníků, a to mimořádně atraktivním způsobem. Rekonstruované i nově vznikající pavilony budou respektovat **ekologické a udržitelné přístupy** (zelené střechy, fotovoltaika, nakládání s dešťovou vodou atd.).

hranice

■ ■ ■ hranice zoo
stávající

anotace

Revitalizace a rozvoj zoologické zahrady jsou dle priorit a náročnosti jednotlivých projektů rozděleny do **4 kategorií** – viz legenda níže.

Do první skupiny (prioritní projekty chovatelské) jsou zařazeny projekty s nejvyšší prioritou v **chovatelské části** ve vztahu k plnohodnotnému členství v mezinárodní organizaci EAZA. Tato část navíc řeší havarijní stav některých objektů a pro chov zvířat nevyhovujících zařízení z hlediska standardů EAZA.

Druhou skupinou projektů (prioritní projekty návštěvnického servisu a infrastruktury) jsou investiční záměry, které mají prioritu z pohledu nutného zlepšení **návštěvnického servisu** a vyřešení nevyhovujících rozvodů vody apod. Nezanedbatelný význam mají i v ochraně přírody, zejména lokální.

Třetí skupina zahrnuje projekty (rozšíření areálu v delším časovém horizontu), které umožní návrat velkých savců do Ústí (sloni, nosorožci). Souvisí s nutností **rozšíření areálu** o nová území s velkými přírodními výběhy pro nové ikonické druhy ústecké zoo. Realizace těchto expozic však mimo to i výrazně posílí postavení Zoo Ústí nad Labem mezi evropskými i světovými zoologickými zahradami.

Poslední skupinou zamýšlených investic jsou projekty (projekty rozvoje zoo – vize), které významně přispějí k **rozvoji ústecké zoo**, zmodernizují se díky jim expozice a expoziční celky alepší se životní podmínky chovaných zvířat. Jejich realizace je závislá na dostupnosti investičních prostředků a času, který odborný tým potřebuje k podrobné specifikaci jednotlivých záměrů a vytvoření projektové dokumentace.

legenda

projekty

prioritní projekty
chovatelské

prioritní projekty
návštěvnického servisu a infrastruktury

rozšíření areálu
v delším časovém horizontu

projekty rozvoje zoo
vize

- Parkoviště severní 15
- Sloní pláň 18
- Noční Madagaskar 19
- Revitalizace dětských hřišť 38
- Tematické odpočinkové zóny 9
- Les gibbonů 3
- Expozice hrabáčů kapských 25
- Biodiverzita kolem nás 10
- Dočasná adaptace pavilonu slonů 2
- Asijský dům 7
- Tematické odpočinkové zóny 9
- Lumpe a Lumpeho geostezka 20
- Ústecká outloni Noemova archa (Kukang) 12
- Revitalizace dětských hřišť 38
- Horšti kopytníci 17

- 33 Africké náhorní plošiny
- 1 Neexpozici zázemí pro primáty a šelmy
- 26 Zpívající prales
- 28 Adapte stáje pony pro jiný taxon
- 31 Rekonstrukce stáje oslů somálských
- 16 Údolí nosorožců indických
- 29 Podhůří Himálaje
- 30 Rekonstrukce výběhu gepardů
- 34 Adapte výběhů antilop pro australskou faunu
- 13 Predátoři
- 36 Ohrožené šelmy
- 8 Neotropis
- 35 Průchozí expozice arů
- 27 Ptáci afrických savan
- 4 Kongo (Konžský prales)
- 5 Africké mokřady
- 40 Točna zooluku pod zooškolou
- 32 Adapte expozice tapírů pro jiný taxon
- 24 Oprava expozice tučňáků brýlových
- 6 Asijské mangrovky
- 11 Vstupte do zoo
- 14 Parkoviště jižní
- 39 Přesun technického zázemí

identifikace

projekt

Neexpoziční zázemí pro primáty a šelmy

informace

území / budova

570 m²

východisko

V zoologické zahradě zcela chybí odstavné či karanténní prostory pro středně velké savce. Po demolici pavilonu opic bude nutné dočasné umístění chovaných primátů.

popis

Kontejnerová mobilní sestava s ubikacemi bude umístěna v neexpoziční části zoo. Do budoucna bude využívána jako zázemí pro chov primátů a menších druhů koček, případně jako dočasná izolace splňující všechny hygienické a bezpečnostní normy. Sestava nám díky snadné manipulaci a usazování jeřábem umožní značnou flexibilitu.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Dočasná adaptace pavilonu slonů a přilehlých výběhů

území / budova

3500 / 800 m²

informace

východisko

Stávající pavilon je jediným vytápěným expozičním prostorem v horní části zoo. Z tohoto důvodu je nezbytné jeho provoz zachovat do doby zahájení rekonstrukce Asijského domu.

popis

Pavilon bude po odsunu slona dočasně využit pro tapíry čabakové, s jejichž chovem v této části zoo v budoucnu počítáme.

Ve stávajícím příkopu uvnitř pavilonu bude vybudován nový bazén a hrazení mezi ložnicemi bude upraveno tak, aby prostor vyhovoval chovnému páru. Bude potřeba vybudovat koridor do venkovního výběhu, který vznikne přepažením výběhu lam guanako.

Venkovní výběh po slonovi bude zadaptován pro koně Převalského. Zde je nutné vytvořit pro zvířata manipulační dvorek a zastřešená krmná místa.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Les gibbonů

informace

území / budova

7 500 / 96 m²

východisko

Stávající expozice gibbonů bělolících nesplňuje prostorové požadavky pro chov tohoto druhu. Moderním trendem se staly otevřené prostorné výběhy, kde mají tato zvířata možnost brachiace.

popis

Otevřená expozice vznikne ve výběhu jelenů sika, kde se nachází zapojený stromový porost. Součástí bude i vnitřní ubikace s odstavným výběhem.

Vzhledem k náročnosti realizace bude akce rozdělena na dvě části. Ve druhé části bude kladen důraz na botanizaci a estetizaci okolí, opravu přílehlých cest a rekonstrukci panelového oplocení výběhu s ohledem na bezpečnost návštěvníků. Zároveň dojde k vyřešení strmého úseku návštěvnické trasy kolem sousedícího pavilonu slonů.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Kongo (Konžský prales)

informace

území / budova

3 830 / 850 m²

východisko

Stávající pavilon primátů je morálně i technicky zastaralý a byl předmětem kritiky v rámci screeningu EAZA. Po jeho demolici bude vybudován nový moderní pavilon pro tři druhy afrických primátů.

popis

Průchozí objekt s prostornými přírodními výběhy vyřeší absenci expozičního pavilonu v této části zoo. Návštěvníci budou primáty ve vnitřních expozicích moci pozorovat i v zimním období.

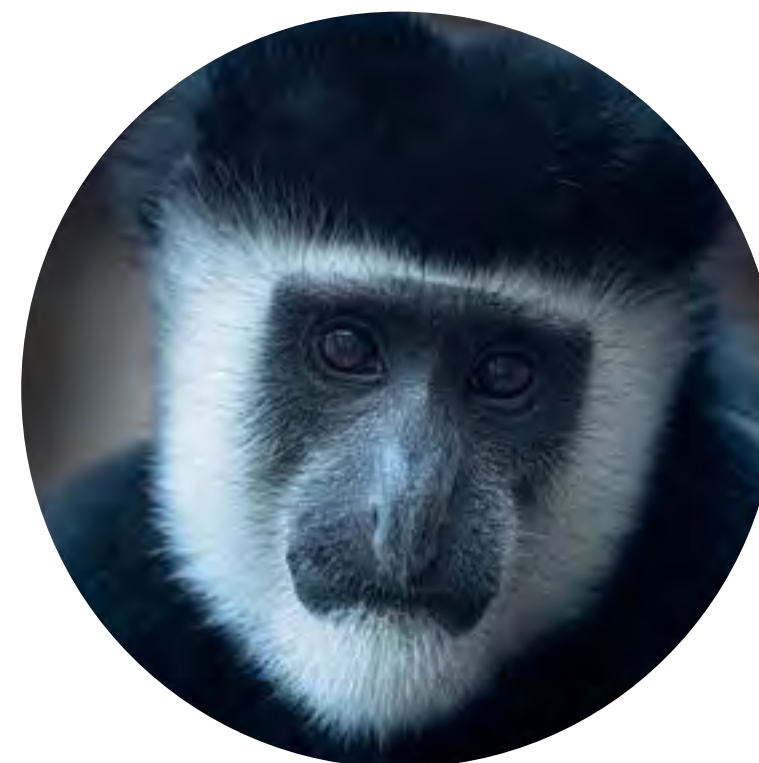
Vlajkovými druhy budou tři charismatičtí a návštěvnicky atraktivní zástupci afrických druhů (kočkodan Brazzův, gueréza pláštiková a mandril rýholící). Komplex pavilonu a přílehlých výběhů bude zahrnovat i další zajímavé doplňkové druhy savců, plazů, obojživelníků, ryb i bezobratlých.

Nové zařízení bude respektovat ekologické a udržitelné principy (zelená střecha, nakládání s šedou vodou). V pavilonu budou prezentovány výzkumné a ochrannářské výsledky programu ochrany in situ v Kongu vedeného ústeckou zoo.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

identifikace

projekt

Africké mokřady

informace

území / budova

960 / 75 m²

východisko

Současný výběh není možné zabezpečit před vniknutím volně žijících predátorů. Chovaní ptáci mají momentálně omezenou možnost letu zastřížením křídel či kloubkováním, přičemž od těchto přístupů se upouští z důvodu welfare.

Stávající vnitřní ubikace je v havarijním stavu a zoo momentálně nedisponuje vhodným zimovištěm. Problémem je i naplnění veterinárních opatření v souvislosti s výskytem ptačí chřipky kvůli kontaktu s volně žijícím ptactvem.

popis

Na ploše stávajícího výběhu vznikne zasítovaná průchozí voliéra. Ta nabídne návštěvníkům autentický zážitek při pozorování afrického vodního ptactva.

Nová expozice bude navazovat na komplex výběhů afrických primátů. Vnitřní ubikaci koncipujeme jako jednoduchou funkční stavbu bez expoziční části.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

identifikace

projekt

Asijské mangrovy

informace

území / budova

1 180 / 330 m²

východisko

Současné chovatelské zařízení pro orangutany je prostorově nevyhovující pro další chov lidoopů, zařízení bylo kritizováno při screeningu EAZA. Pavilon ale po vhodné adaptaci a přestavbě nabízí dostatek prostoru pro chov menších druhů primátů.

popis

Asijské mangrovy budou prezentovat ohrožené asijské primáty langury jávské a další živočichy asijských mangrovů.

Pavilon bude rozšířen západním a severním směrem tak, aby umožnil vznik edukačně zajímavé haly s akvárii a dalšími doplňkovými expozicemi. Zároveň bude vybudován velký zasítovaný venkovní výběh pro langury v západní části expozice až k severní cestě, což nám umožní vytvořit více pohledových míst do expozice.

Pavilon bude odkazovat i na náš projekt ochrany in situ Pesisir Balikpapan, kde aktivně chráníme ohrožené druhy zvířat a jejich biotopy včetně mangrovů.

indikace

projekt - realizace

nad 5 let

identifikace

projekt

Asijský dům

informace

území / budova

10 200 / 1 450 m²

východiko

Pavilon slonů nesplňuje požadavky na nekontaktní chov slonů. Je však technicky funkčním objektem, který svou výškou i kapacitou vyhovuje chovu orangutanů bornejských.

popis

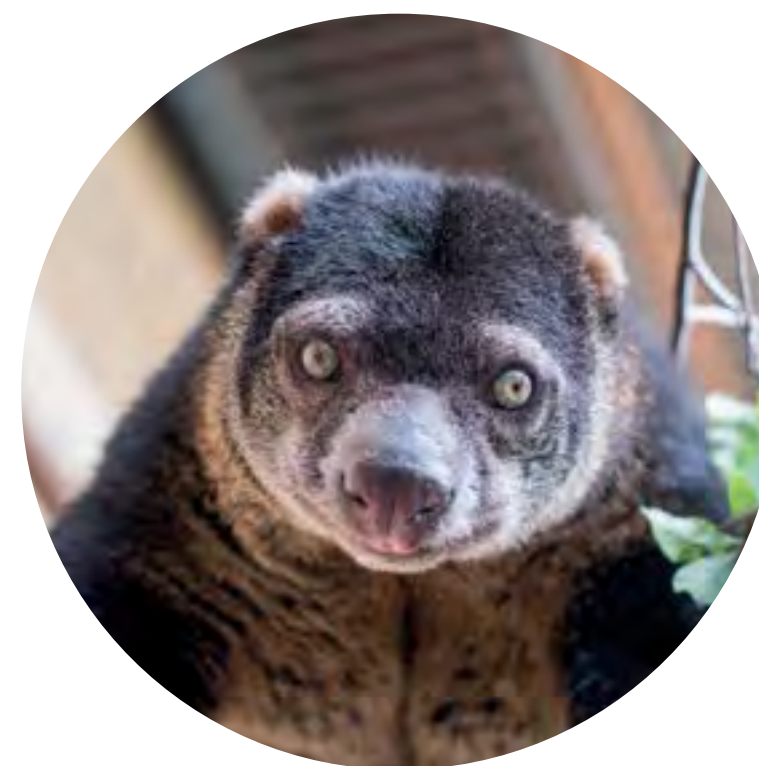
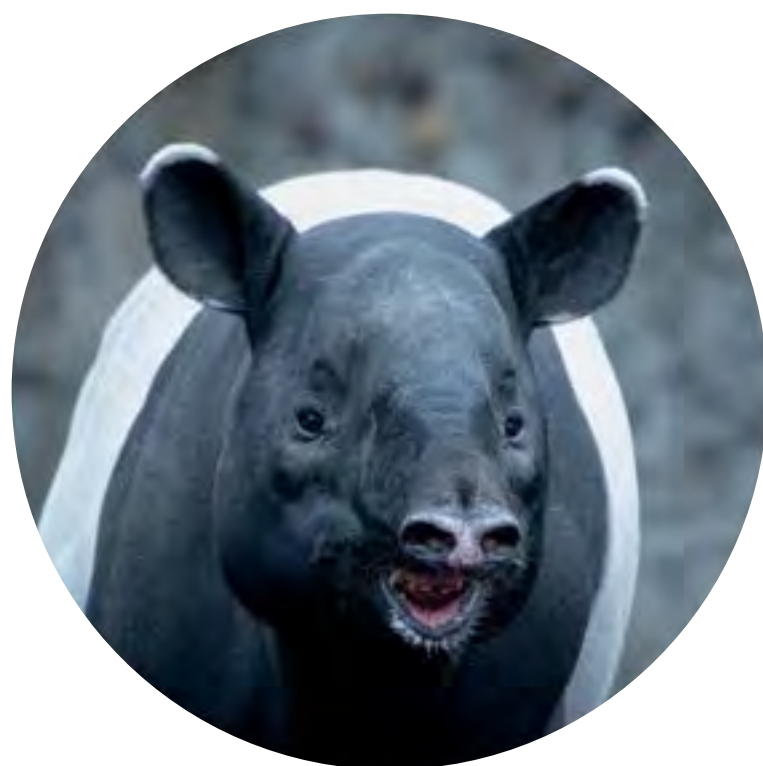
Po rozšíření pavilonu západním směrem vznikne propojení se třemi přiléhajícími prostornými výběhy.

Tento projekt umožní návrat a chov orangutanů bornejských a dalších ohrožených druhů asijské fauny. Vznikne tak asijský komplex prezentující tapíry čabakové, jelínky vepří, zoborožce vrásčité, kuskuse medvědí a mnoho dalších zajímavých druhů. Důraz bude kladen na otevřené, prostorné expozice a vhodné zazvěření výběhů dle sociálních a welfare nároků jednotlivých taxonů.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

identifikace

projekt

Neotropis

informace

území / budova

1 700 m²

východisko

Přestavba pavilonu Exotarium, kterou se vyřeší havarijní stav střechy a nefunkční hydroizolace a poskytnou se díky ní větší prostory chovaným druhům jak v pavilonu, tak ve venkovních expozicích.

popis

Pro rekonstrukci tohoto pavilonu byl již dříve zpracován projekt. S ohledem na moderní trendy chovu zvířat v zoo jej bude nezbytné zásadně revidovat.

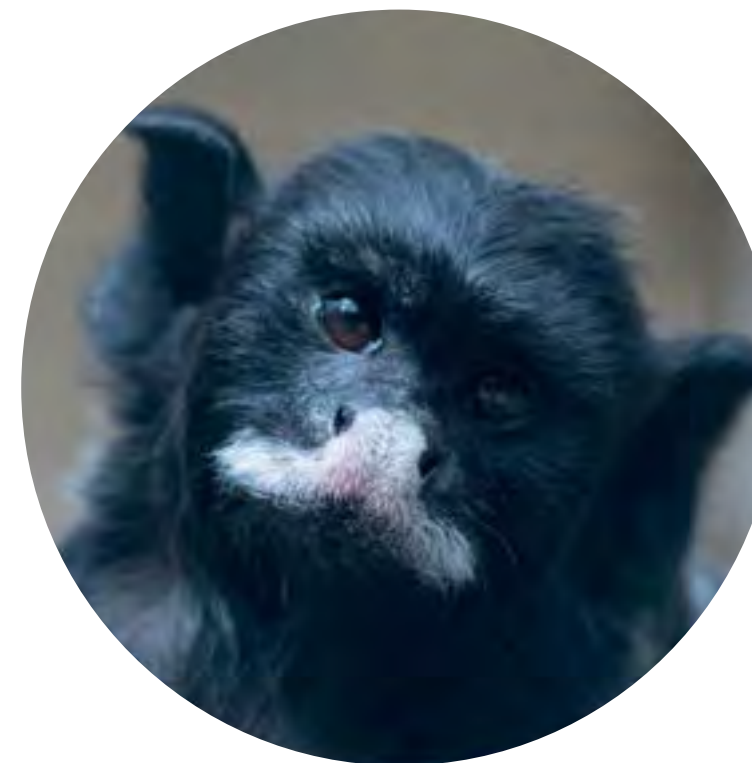
Nově zrekonstruovaný pavilon bude zaměřen na faunu neotropické oblasti (Střední a Jižní Amerika). Presentovány budou druhy menších savců v přírodních expozicích.

Průchozí hala bude doplněna atraktivními expozicemi včetně živé kolonie mravenců Atta nebo tropické řičky, a vytvoří se zde iluze průchodu tropickým deštným lesem. Venkovní výběhy budou zvětšeny a rozšířeny, atraktivní expozicí bude přírodní výběh pro drápkaté opičky (tamaríny) v nedalekém keřovém porostu. Tito malí primáti se zde budou pohybovat zcela volně.

indikace

projekt - realizace

nad 5 let

identifikace

projekt

Tematické odpočinkové zóny

území / budova

Odpočinkové zóny v zoo dlouhodobě chybí, což je předmětem kritiky. Zoologická zahrada se nachází v kopcovitém terénu a realizací několika příjemných odpočinkových míst se návštěvníkům poskytne možnost atraktivního posezení po zdolání terénně náročných pasáží v zoo.

informace

východisko

popis

Cukrárna bude přebudována na gastroprovoz afrického stylu s venkovní terasou umožňující nerušený výhled do výběhu zeber Hartmannové. Zároveň proběhnou terénní úpravy výběhu, díky kterým budeme moci odstranit nevzhledný železný plot severní části.

Další odpočinkovou zónou, která vznikne, je vyhlídka u expozice Samburu, s příjemným posezením pod slunečníky, možností občerstvení a s edukačními prvky o české a africké savaně. Vyhlídka Samburu také umožní přiblížit žirafy návštěvníkům v rámci pravidelné předváděcí akce.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Biodiverzita kolem nás

informace

území

3 800 m²

východisko

Rozvoj zelených ploch a odpočinkových zón a jejich estetické a biologické zhodnocení v duchu současných trendů podpory biodiverzity v urbánním prostředí je jednou z našich priorit.

Zelené plochy mimo výběhy a pavilony se tak stanou otevřenými expozicemi, které rozšíří zážitek návštěvníků (pozorování obojživelníků v jezírkách, motýlů a jiných opylovačů na květnatých loukách apod.), přičemž záměrem je nejen přiblížení naší domácí biodiverzity návštěvníkům, ale také zvýšení estetické hodnoty areálu jako celku zvýrazněním dosud upozaděných vegetačních a krajinářských dominant.

popis

V rámci programu se počítá s revitalizací stávajících vodních prvků a vybudováním nových, zvýšením květnatosti trávníků mozaikovou sečí a stanovištně vhodnými výsadbami.

Nedílnou součástí instalací a opatření budou odpočinkové zóny propojující ochranu místní biodiverzity in situ s edukačními a výzkumnými programy. Nová jezírka budou krom výše uvedených parametrů navíc vybavena relaxačními platformami pro návštěvníky, jejichž těsný kontakt s vodním prostředím umožní pozorování vodní a mokřadní fauny a flóry z bezprostřední blízkosti. Uvažujeme o instalaci skleněného průhledu pod vodní hladinu. Instalovány budou také edukační prvky.

Botanizace pomocí domácích druhů stanovištně vhodných rostlin bude realizováno ve spolupráci s Botanickým ústavem AV ČR v Třeboni. Vše bude řešeno citlivě s ohledem na stávající zeleň a v zájmu akcentování estetiky konkrétních míst.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Vstupte do zoo

území / budova

1650 / 75 m²

informace

východisko

Stávající vstup do zoo navazuje přímo na rušnou Drážďanskou ulici, kde dochází k rizikové kumulaci návštěvníků. Celý prostor působí industriálním a neatraktivním dojmem.

popis

Plocha před pokladnami bude rozšířena tak, aby návštěvníci nemuseli vyčkávat u frekventované komunikace před zoo.

Bude provedena revitalizace betonového prostranství, parková úprava a posezení pro návštěvníky. V rámci botanizace prostředí před správní budovou vznikne důstojné místo, které připomene zakladatele zoo Heinricha Lumpeho.

Upravený vstup z Drážďanské ulice poskytne větší komfort pro návštěvníky. Instalace nových turniketů také umožní sledování aktuální návštěvnosti a monitorování počtu návštěvníků v areálu zoo.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Ústecká outloní Noemova archa (Kukang)

území / budova

1650 / 390 m²

informace

východisko

Projekt se týká rekonstrukce nevyhovujícího gastroprovozu Koliba a bude demonstrovat nový přístup v budování expozic v Zoo Ústí nad Labem, který propojuje ochranu přírody ex situ a in situ. Zároveň se jím vyřeší absence restauračního zařízení s celoročním provozem v horní části zoo.

popis

Vznikne moderní zoologicko-multifunkční chovně vzdělávací komplex zaměřený na chov a ochranu outloňů, doplněný celoročním občerstvením s příběhem. Součástí chovatelského zařízení bude unikátní průchozí venkovní expozice s převráceným světelným režimem.

Přestavěný objekt bude disponovat prostornou terasou umožňující celoroční provoz, dojde také ke kompletní rekonstrukci toalet a jejich adaptaci na bezbariérový přístup.

Další etapa se bude týkat rekonstrukce prostoru pro pořádání hromadných akcí pro veřejnost (zahájení sezony, tematické dny aj.).

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Predátoři

informace

území / budova

2 000 / 1 500 m²

východisko

První etapa úpravy pavilonu šelem, kterou se vyřeší problematický stav střechy a nevyhovující osvětlení vnitřních ubikací. Zároveň budeme mít příležitost nahradit zastaralé edukační prvky ve vnitřní hale i v okolí výběhů.

popis

V rámci tohoto projektu proběhne rekonstrukce střešního pláště po celé ploše budovy pavilonu. Pohledová část bude řešena polointenzivní zelenou střechou.

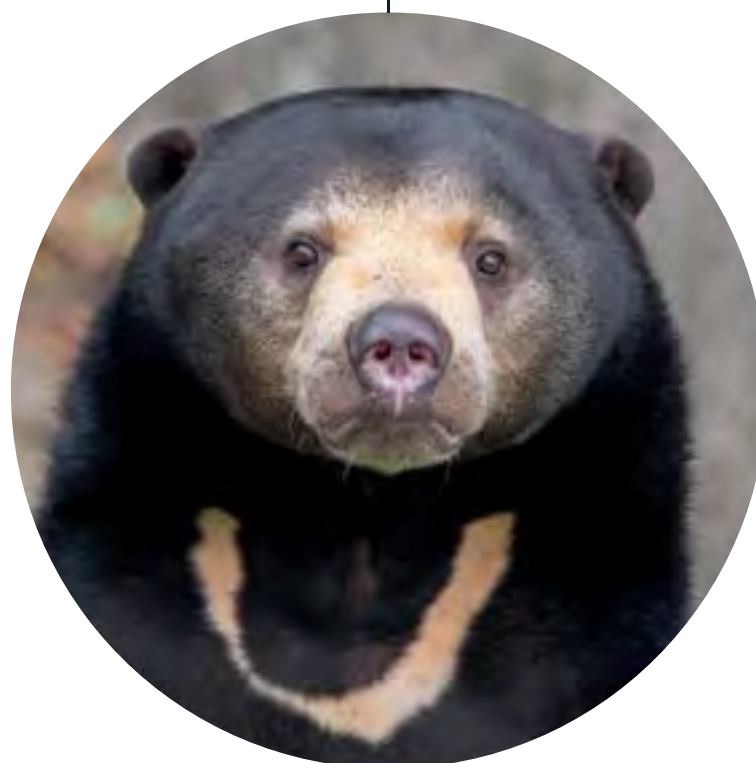
Prostor návštěvnické haly bude upraven v souladu s novými trendy a to tak, abychom atraktivně a nenásilnou formou edukovali návštěvníky. Vznikne zde možnost prezentace různých biotopů nebo morfologických a fyziologických adaptací predátorů (od bělozubky až po lva).

V okolí venkovních výběhů bude vybudován přístřešek, který umožní komfortnější pozorování zvířat.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

14

identifikace

projekt

Parkoviště jižní

informace

budova

5 000 m²

východisko

Nedostatečné kapacity parkovacích míst jsou zásadním problémem, který limituje snahu o zvýšení návštěvnosti zoo. Jedná se o variantní řešení, které souvisí s dostupnými možnostmi.

popis

Předpokládáme odkoupení či dlouhodobý pronájem vhodných pozemků v blízkosti dolního vstupu s dostatečnou kapacitou parkovacích míst s přímým napojením na dopravní uzly města Ústí nad Labem a Drážďanskou ulicí.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

15

identifikace

projekt

Parkoviště severní

informace

území

1 800 m²

východisko

Nedostatečné kapacity parkovacích míst jsou zásadním problémem, který limituje snahu o zvýšení návštěvnosti zoo. Jedná se o variantní řešení, které souvisí s dostupnými možnostmi.

popis

Vybudování parkoviště na východním okraji parcely č. 1736/1 by umožnilo bezproblémové parkování zejména rezidentům, a to s přímým napojením na severní vchod. Tato varianta je závislá na dořešení majetkových vztahů s majiteli pozemku.

indikace

projekt - realizace

do 3 let

identifikace

projekt

Údolí nosorožců indických

území / budova

19 000 m²

informace

východisko

Rozlehlý zarostlý pozemek ve východní části zoo (v prostoru bývalé cihelny) nabízí ideální příležitost k návratu chovu majestátních nosorožců a tematické ztvárnění okraje vlhkého indického pralesa přecházející v zátopovou savanu.

popis

Důraz bude kladen na tvorbu autentického vlhkého mokřadního biotopu navozující atmosféru NP Kaziranga (NP Kaziranga se řadí ke světovému dědictví UNESCO a zároveň je domovem největší světové populace nosorožců indických).

Velkorysý prostor nabízí do budoucna možnost kombinovat nosorožce s jinými doplňkovými druhy z řad zástupců indické fauny (kopytníci, primáti).

Expozice bude sestávat z prostorného, vhodně členěného výběhu s minimem bariér ze strany návštěvníka (3 strany expozice tvoří strmé stěny cihelny a okolních svahů) a chovatelského zařízení (stáje) ideálně zapadajícího do zeleného prostředí a plně respektujícího ekologické a udržitelné principy (zelená střecha, využití šedé vody atd.).

indikace

projekt - realizace

nad 5 let

identifikace

projekt

Horští kopytníci

území / budova

67 000 m²

informace

východisko

Na návrší u západního cípu zahrady jsou dosud nevyužité pozemky s částečně svažitým zalesněným terémem a rovinatými lučními enklávami ve vrcholové partii.

Lokalita je vhodná k prezentaci a chovu unikátních kopytníků nižších horských poloh Asie, zejména lesnatého až alpínského pásma himalájských pohoří. Velkorysé dispozice lomu by umožnily nejen vytvoření mimořádně atraktivní zoologické expozice, která by neměla obdoby v celosvětovém měřítku.

Otevřela by se navíc možnost k bezprecedentnímu využití rozsáhlé postindustriální lokality pro kombinaci atraktivní zoologické expozice s ochranou vzácné domácí fauny a flory Českého Středohoří a kaňonu Labe, kterou by tento skalnatý terén umožnil.

popis

Po odtěžení svahu lomu bude vytvořena expozice pro kopytníky obývající strmé svahy velehor a aridní horské oblasti Asie. V rámci projektu bude provedena reintrodukce živočichů a rostlin skalních stanovišť na Mariánskou skálu.

Prostor luk bude výhodným způsobem propojen s prostorem současného venkovského dvorku, kde lze v návaznosti na druhové složení nové expozice prezentovat významné a chráněné druhy domestikovaných asijských kopytníků.

indikace

projekt - realizace

nad 5 let

identifikace

projekt

Sloní pláně

území / budova

90 000 / 450 m²

informace

východisko

Sloní pláně jsou přelomovým projektem umožňujícím návrat slonů indických do Ústí nad Labem.

Rozšířením zoo na pozemky Mariánského vrchu se vytvoří ideální podmínky pro chov těchto majestátních zvířat v kombinaci s ochránářsky zajímavými taxony asijských kopytníků (např. antilopy jelení, jeleni barasinga aj.).

popis

Cílem je vybudování multifunkčního chovatelského zařízení pro sloní býky. Flexibilitou zařízení se zároveň umožní případná budoucí transformace na chovnou sloní skupinu (samec, samice, mláďata) v souladu s potřebami Evropského chovného programu ex situ.

V prostorách současného pavilonu žiraf a na pozemku p.č. 1736/2 bude postavena vzdušná prosvětlená montovaná neexpoziční hala (ekonomicky přívětivá varianta), která umožní dostatečnou flexibilitu a zároveň bezpečnost chovu sloních býků (bezkontaktní chov).

Součástí bude i vybudování navazující venkovní expozice a odstavného manipulačního dvorku v prostorách současného výběhu žiraf a skotu watusi. Na loukách Mariánského vrchu budou situovány rozlehlé pastviny s jezírky a stínícími altány, včetně pohledové návštěvnické vyhlídky se stylovým posezením.

indikace

projekt - realizace

nad 5 let

identifikace

projekt

Noční Madagaskar

území / budova

informace

východisko

Projekt řeší redesign technokratické budovy horního vstupu a rekonstrukci nevyužitých prostor v přízemí. Získáme možnost vybudování nové expozice s ochranným přesahem.

popis

V rámci projektu vznikne nokturnárium pro jedinečný druh madagaskarského nočního lemura ksukola ocasatého (tzv. aye aye). Na vnitřní ubikaci naváže unikátní venkovní výběh, který bude průchozí s obráceným denním režimem. V noční expozici najde místo mnoho doplňkových druhů plazů, savců i hmyzu.

Bude se jednat o jediné zařízení v rámci střední Evropy a navažuje na naše aktivity ochrany in situ na Madagaskaru.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

identifikace

projekt

Lumpe a Lumpeho geostezka

území / budova

informace

východisko

Oživení historického, zoologického a botanického (ochranářského) odkazu a památek H. Lumpeho (zakladatele parku) situovaného v areálu dnešní zoo a nesoucího jeho jméno. Původní park lze považovat za přímého předchůdce zoo, a to nejen z pohledu umístění, ale především z pohledu celkového záměru.

popis

Konzervace a obnova nejcennějších dochovaných částí a objektů a revitalizace geologických atraktivit z dob Lumpeho, prezentujících unikáty nejen Krušných hor a Českého středohoří.

Obnova bude spojena s doplněním areálu o moderní prvky osvěty a informovanosti veřejnosti o ochraně přírody, včetně využití digitálních technologií (rozšířená realita apod.)

Jedná se o projekt odborné spolupráce zoo s Muzeem města Ústí nad Labem, Univerzitou J. E. Purkyně a podpůrným spolkem drážďanské zoo ZooFreunde Dresden jako zahraničním partnerem.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

21

identifikace

projekt

Užitková voda v zoo

území / budova

informace

východisko

Z důvodu ekologické i ekonomické výhodnosti je nutné naučit se využívat a hospodařit s tzv. šedou vodou.

popis

Na několika místech v zoo a v souvislosti s nově plánovanými expozičními celky vznikne síť záchytných nádrží na dešťovou vodu, která bude dále vhodně využívána. Předpokládáme využití některého z dotačních programů jako je Dešťovka Ministerstva životního prostředí aj.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

22

identifikace

projekt

Pitná voda v zoo

území / budova

informace

východisko

Rozvody pitné vody jsou v havarijním stavu, chybí jakákoliv dokumentace k umístění jednotlivých větví rozvodů vody v zoo. Zoo se kvůli špatnému stavu potrubí bude velmi brzy potýkat s problémem nedostatku pitné vody v pavilonech. Pravidelně dochází také k haváriím a úniku pitné vody, a tedy i značným ekonomickým ztrátám.

popis

Dojde k realizaci nových rozvodů v celém areálu zoo včetně posilovacích přečerpávacích nádrží, a to po etapách tak, aby nedošlo k zásadnímu omezení provozu zoologické zahrady.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

23

identifikace

projekt

Revitalizace geotermálního vytápění

území / budova

informace

záměr/zdůvodnění

Systém geotermálního vytápění zoo je osvědčený a v současné době energetické nejistoty a růstu energií neocenitelný zdroj tepla. Systém byl zprovozněn v roce 2003 a vzhledem k tomu, že nedocházelo k pravidelné údržbě, je nyní na hraně životnosti.

popis

Nutná bude revize vrtu a obnova dosluhujícího systému geotermálního vytápění. Předpokládáme také výměnu konstrukčních prvků a případné posílení s ohledem na plánované projekty rozvoje zoologické zahrady.

indikace

projekt - realizace

do 5 let

24

Oprava expozice tučňáků brýlových

východisko

Technologie potřebné k zajištění dostatečné čistoty vody jsou nevyhovující. Expozice postrádá dostatek zastíněných prostor a dřevěný obklad budovy je poškozen zatékáním.

popis

Pavilon bude technologicky modernizován tak, aby nedocházelo k významným ztrátám a horšení kvality vody, střecha bude splňovat moderní ekologické principy (zelená střecha). Spodní bazén bude zastíněn.

25

Expozice hrabáčů kapských

východisko

Starý nevyužívaný prostor v pavilonu žiraf dříve využívaný pro slony lze snadno adaptovat pro menší zástupce savců afrického kontinentu.

popis

Tento objekt je zcela vyhovující pro hrabáče kapského a z hlediska prostornosti i pro další druhy. Projekt zahrnuje přestavbu vnitřních prostor a zbudování menšího venkovního výběhu. Zároveň získáme další vnitřní pavilon, kde si mohou návštěvníci odpočinout.

26

Zpívající prales

východisko

Oprava a zpřístupnění nevyužívaného skleníku.

popis

Prezentována zde bude kampaň EAZA na ochranu zpěvného ptactva oblasti jihovýchodní Asie s názvem Silent forest. Osázení skleníku proběhne ve spolupráci s PŘF UJEP. Chováni budou zástupci pěvců jihovýchodní Asie a doplňkové druhy ptáků či savců.

27

Ptáci afrických savan

východisko

Využití zarostlého a nevhledného prostoru bývalé bažantnice.

popis

Existující projekt pavilonu asijských zoborožců bude zadaptován pro ptáky afrických savan. Vybudováno bude vnitřní zázemí a přírodní venkovní voliery. Tato expozice vhodně ochranněsky i edukačně naváže na okolní expozice prezentující mokřady a prales afrického kontinentu.

28

Adaptace stáje pony pro jiný taxon

východisko

Prioritní funkcí zoo je chov vzácných a ohrožených druhů zvířat. Výměnou druhu bude smysluplně využito jedno z mála zateplených vnitřních zázemí v zoo.

popis

Zařízení bude zadaptováno pro některého ze zástupců menších teplomilných kopytníků. Stáj bude opatřena lokálními topnými zdroji a vnitřní dispozice bude upravena tak, aby umožňovala bezpečný nekontaktní chov.

29

Podhůří Himálaje

východisko

Vytvoření nových cest vrstevnicového charakteru v příkré, terénně náročné části zoo a zatraktivnění této části vybudováním expozice pro pandy červené a průchozí voliery ptactva.

popis

Okolí bambusového háje umožní ideální podmínky pro prezentaci a chov pand červených. K dispozici je zalesněný prostor, který pandám poskytne dostatek stínu. Tento komplex bude ze západní strany napojen na průchozí expozici ptáků podhůří Himálaje.

30	Rekonstrukce výběhu gepardů	východisko	Bude provedena významná estetizace expozice gepardů a jejího okolí.
		popis	Výběh gepardů bude doplněn o vyvýšeniny přírodního charakteru pro lepší prezentaci gepardů návštěvníkům a o vyhlídkovou plošinu s nerušeným pohledem do přirozeně zarostlého výběhu.
31	Rekonstrukce stáje oslů somálských	východisko	Objekt pro chov oslů somálských je částečně nevyhovující stavba s problematickou plochou střechou.
		popis	Odstraněním nepotřebného seníku nad stájemi a realizací zelené střechy významně povýšíme estetickou a technickou hodnotu stávajícího objektu. Nutná bude oprava rozpadlého hrzení výběhu.
32	Adaptace expozice tapírů pro jiný taxon	východisko	Po přemístění tapíra čabrakového bude nezbytné adaptovat pavilon pro jiné druhy zvířat.
		popis	Pavilon po tapírech nabízí příležitost k chovu druhu vázaného na vodní prostředí. Adaptace proběhne za minimálních stavebních úprav objektu. V úvahu přichází hrošík liberijský či některý zástupce čeledi prasatovitých.
33	Africké náhorní plošiny	východisko	Výměna domestikovaných druhů kopytníků za chovatelsky i ochranařsky významnější druh (primáti dželada). Stáje velbloudů a lam jsou navíc ve špatném technickém stavu.
		popis	Technicky dosluhující stáje je neekonomické opravovat. Nabízí se tak prostor pro vybudování zázemí pro nově chovaný druh. Prostorný travnatý výběh bude využit k chovu primátů – dželad. Část stávajícího zázemí velbloudů se přiřčení k technickému zázemí areálu a bude využíváno k odstavu kopytníků. Mezi areálem gepardů a novým výběhem dželad zároveň vznikne nová vrstevnicová cesta.
34	Adaptace výběhů antilop pro australskou faunu	východisko	Dosluhující stáje antilop a nevzhledné mřížové oplocení, které většinou antilop nevyhovuje, bude zcela přebudováno.
		popis	Stáj je určena k demolici. Vzhledem ke svažitosti těchto výběhů je chov antilop neudržitelný (degradace a eroze svahu). Kopytníky proto nahradíme lehčími vačnatci. Zároveň umožníme pozvolný průchod expozic v terénně náročné pasáži zoo.
35	Průchozí expozice arů	východisko	Zoo má dlouholetou tradici v chovu velkých papoušků rodu ara, které však nikde neprezentuje.
		popis	Prostorná průchozí voliéra pro několik druhů arů vznikne západně od exotária směrem k Lumpeho hrádku.

36	Ohrožené šelmy	východisko	Druhá etapa úpravy pavilonu šelem, která přinese zlepšení prezentace současného pavilonu šelem a welfare pro chované druhy šelem.
		popis	Rozšíření stávajícího pavilonu do svahu severním směrem (expozice pro irbise v kamenitém svahu) a rozšíření směrem jižním k expozici anoa. Budou prezentovány menší druhy ochranařsky zajímavých kočkovitých šelem s přesahem na in situ projekty.
37	Botanizace zoo	východisko	Estetizace zoologické zahrady v souladu s ochranou lokální biodiverzity.
		popis	Bude provedena významná estetizace a plněna biologická role zoo, obnovení přirozených procesů a odstranění invazivních druhů. Bude probíhat postupně.
38	Revitalizace dětských hřišť	východisko	Zajištění nutné obnovy a bezpečnosti dětských hřišť.
		popis	Dětská hřiště budou upravována s potenciálem vzdělávacích aktivit u tematických expozic chovaných taxonů zvířat.
39	Přesun technického zázemí	východisko	Některé provozy přetížené skladováním stavebního materiálu (dvůr pod restaurací Savana) budou přesunuty do náhradních prostor.
		popis	Přesun truhlářských a zámečnických dílen do prostoru našeho objektu mimo expoziční areál zoo (objekt na p.č. 1200). Zároveň bude vyřešena nevhodná kumulace cest provozní a návštěvnické infrastruktury (pod zooškolou H. Lumpeho).
40	Točna zoovlaku pod zooškolou	východisko	Kumulace lidí při nástupu do zoovlaku u hlavního návštěvnického prostoru je rizikovým prvkem.
		popis	Projekt umožní vytvoření klidové zóny za hlavním vstupem do zoo, u správních budov, a odclonění provozu zoovlaku z návštěvnické frekventované trasy.
41	Cesty v zoo	východisko	Z důvodu bezpečnosti návštěvníků a usnadnění pohybu kočárků a imobilních návštěvníků je potřeba opravit havarijní stav cest v zoo.
		popis	Mnoho cest v areálu zoo je v dezolátním stavu. Projekt kromě oprav vyřeší i nekompaktnost a různorodost povrchů cest v zoo a vhodně a v jednotném designu vyčlení jednotlivé tematické trasy. Bude probíhat postupně.

harmonogram projekty

legenda

- **prioritní projekty** - chovatelské
- **prioritní projekty** - návštěvnického servisu a infrastruktury
- **rozšíření areálu** - v delším časovém horizontu

2022

realizace do 3 let

- 1 Neexpoziciční zázemí pro primáty a šelmy
- 2 Dočasná adaptace pavilonu slonů a přilehlého výběhu
- 3 Les gibbonů
- 9 Tematické odpočinkové zóny
- 10 Biodiverzita kolem nás
- 11 Vstupte do zoo
- 12 Ústecká outloní Noemova archa (Kukang)
- 14 Parkoviště jižní
- 15 Parkoviště severní

2025

realizace do 5 let

- 4 Kongo (Konžský prales)
- 5 Africké mokřady
- 7 Asijský dům
- 13 Predátoři
- 19 Noční Madagaskar
- 20 Lumpe a Lumpeho geostezka
- 21 Užitečná voda v zoo
- 22 Pitná voda v zoo
- 23 Revitalizace geotermálního vytápění

2027

realizace nad 5 let

- 6 Asijské mangrovy
- 8 Neotropis
- 16 Údolí nosorožců indických
- 17 Horští kopytníci
- 18 Sloní pláně

transformace generel

výsledek analýza

9

Kapitola transformace zoo graficky shrnuje výsledky připravovaných projektů a možný vzhled areálu po jejich finalizaci. Koncept plánování se dle moderních trendů snaží zařadit tyto expozice do logicky členěných **expozičních celků** – oblastí. Jednotlivé charakterově odlišné zóny odkazují na geografii a zároveň zohledňují biotopy chovaných druhů zvířat. Novým přístupem k **zónování areálu** Zoo Ústí nad Labem si klademe za cíl zlepšit a zjednodušit orientaci návštěvníků v areálu zoo a posílit edukační stránku sdělení.

V rámci kapitoly je definováno 18 zón, které prezentují jednotlivé **zoogeografické oblasti** a ponese tyto názvy: Indické mokřady, Vody celého světa, Pestrá Afrika, Pralesy Nového světa, Ohrožené šelmy, Podhůří Himálaje, Rozmanitá Austrálie, Africké pláně, Sloní pláně, Horské svahy, Venkovský dvorek, Hory Eurasie, Asijský prales, Lesy Indočíny, Království poloopic, Noční Madagaskar a Dědictví a biodiverzita. Jednotlivé oblasti zároveň definují **motivů krajiny** nebo **jednotlivé prvky** (pláně, voda, hory, pralesy). V rámci každého územního celku jsou vyznačeny plánované investiční projekty – např. Ptáci afrických savan, Africké mokřady a Kongo v lokalitě Pestrá Afrika, Asijské mangrovky v rámci Vody celého světa nebo Údolí nosorožců indických v celku Indické mokřady.

anotace

Takováto koncepce členění a sdružování expozic pak může v návštěvníkovi upevnit informaci nejen o geografické oblasti, ale i o typu biotopu, ve kterém konkrétní druh žije.

Nezapomínáme ani na **historické dědictví** a **lokální biodiverzitu**, kdy vymezujeme území odkazující na zakladatele zoo, ochranáře a myslitele Heinricha Lumpeho, v jehož duchu plánujeme udržovat a chránit přírodní biotopy a biodiverzitu v areálu zoo.

Kromě expoziční části jsou v rámci kapitoly implementovány i stěžejní poznatky z předchozích oddílů – především z oblasti **nápojení zoo** na dopravní infrastrukturu (vstupy, parkování), **komunikací a tras** v rámci zoo i **návštěvnícké infrastruktury** (toalety, občerstvení, informace atd.).

hranice

■■■■ hranice zoo stávající

■■■■ hranice zoo rozšíření areálu

trasy

←■■■■ pěší expoziční okruh veřejnost

←■■■■ trasa zoo vlaku veřejnost

doprava a služby

 parkoviště veřejnost

 hlavní vstupy veřejnost

 vjezdy zásobování

 stanice zoo vlaku veřejnost

 toalety

 informace

 restaurace

 občerstvení

 suvenýry

 hřiště

 expoziční vyhlídka

legenda

zóny

 Indické mokřady

 Vody celého světa

 Pestrá Afrika

 Pralesy Nového světa

 Ohrožené šelmy

 Podhůří Himálaje

 Rozmanitá Austrálie

 Africké pláně

 Sloní pláně

 Horské svahy

 Venkovský dvorek

 Hory Eurasie

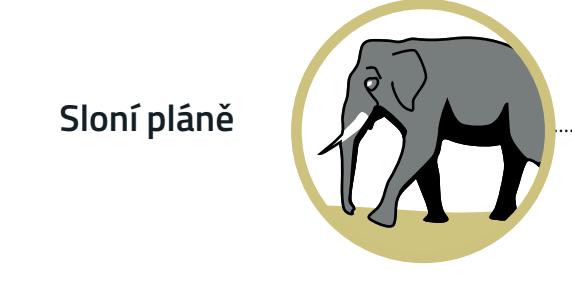
 Asijský prales

 Lesy Indočíny

 Království poloopic

 Noční Madagaskar

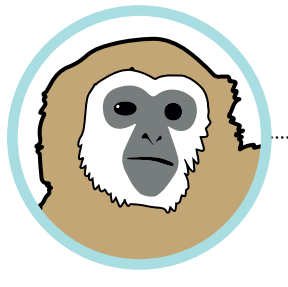
 Dědictví a biodiverzita

Sloní pláně

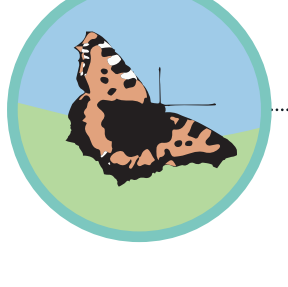
Noční Madagaskar

Lesy Indočíny

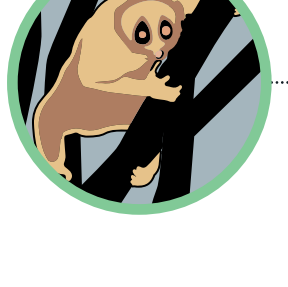
Asijský prales
Asijský dům

Dědictví a biodiverzita
Biodiverzita kolem nás

Království poloopíc

Asijský prales
Kukang

Dědictví a biodiverzita
Lumpe a Lumpeho geostezka

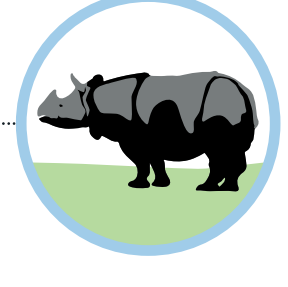
Horsté svahy
Horsté kopytníci

Hory Eurasie

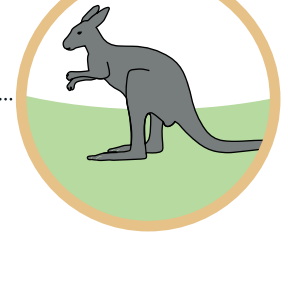
Podhůří Himálaje

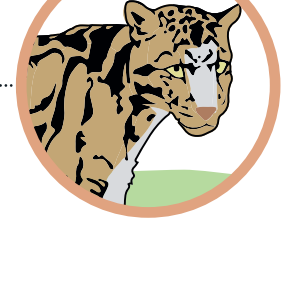
Indické mokřady
Údolí nosorožců indických

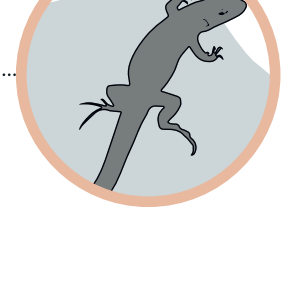
Africké pláně

Rozmanitá Austrálie

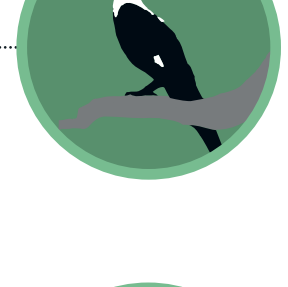
Ohrožené šelmy

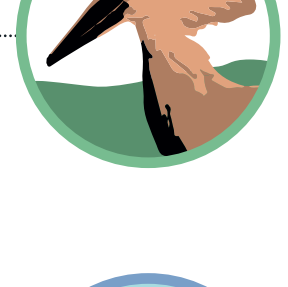
Pralesy Nového světa
Neotropis

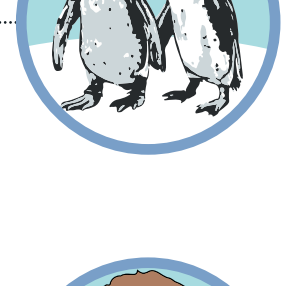
Pestrá Afrika
Kongo

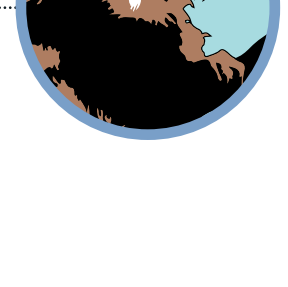
Pestrá Afrika
Ptáci afrických savan

Pestrá Afrika
Africké mokřady

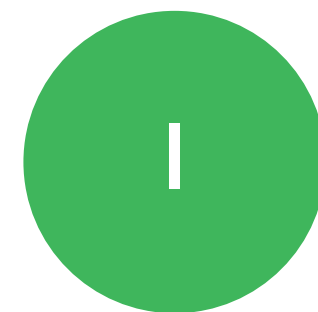
Vody celého světa

Vody celého světa
Asijské mangrovky

tým generel

autoři analýza

Ing. **Ilona Pšenková**, Ph.D.

zoo

Ing. **Petra Padalíková**

zoo

mimo zoo

Ing. **Markéta Gloneková**, Ph.D.

zoo

mimo zoo

Stanislav Lhota, CSc., Ph.D.

zoo

mimo zoo

Prof. MVDr. **David Modrý**, Ph.D.

zoo

mimo zoo

odborný tým

ředitelka

zástupce ředitele pro péči o zvířata a zahradnictví

člen výboru Zoologický klub z.s.

zoolog

odborný asistent Katedry biologie na Přírodovědecké fakultě UJEP v Ústí nad Labem, člen
výkonného výboru spolku Derbianus Conservation, člen dozorčí rady ZOO Dvůr Králové a.s.

vědecký pracovník

primatolog, etolog a environmentalista, vědecký pracovník ČZU v Praze, člen IUCN Species Survival
Commission, Primate Specialist Group

koordinátor vědecké a akademické spolupráce a odborný poradce pro veterinární problematiku

profesor na 2 českých univerzitách (ČZU v Praze, VFU v Brně) a vědecký pracovník Biologického
centra Akademie věd ČR

Mgr. Miloslav Jirků, Ph.D.

zoo

koordinátor péče o exteriérovou a expoziční zeleň

mimo zoo

vědecký pracovník Biologického centra Akademie věd ČR, v.v.i., koordinátor regionální kanceláře ČR pro European Bison Conservation Centre, člen IUCN SSC Bison Specialist Group

Ing. František Příbrský

zoo

odborný poradce pro in situ projekty a koordinátor Aktualizace plánu rozvoje zoo

mimo zoo

koordinátor mezinárodních in situ projektů Zoo Ostrava, poradce pro outloňovité a jejich in situ ochranu v jihovýchodní Asii v EAZA, ředitel indonéské neziskové organizace Yayasan Peduli Kelestarian Satwa Liar (Nadace na zachování divokých zvířat) - záchranné programy Kukang a Trenggiling

Ing. Lenka Slabá

zoo

vedoucí útvaru kontaktu s veřejností

mimo zoo

koordinátor české části projektu Kukang Coffee

Vít Lukáš (zoo Ústí nad Labem)

Jitka Nesvorová (zoo Ústí nad Labem)

Anna Čermáková (zoo Ústí nad Labem)

Lucie Čižmářová (zoo Olomouc)

Petr Hamerník (zoo Praha)

autoři fotografií

Ing. arch. MgA. **Jindřich Ráftl**, Ph.D.

generel

mimo generel

autoři projektu

vedoucí projektu

vedoucí studia JinJan, vědecký pracovník Fakulty umění a architektury TUL

Ing. arch. **Jan Tůma**, Ph.D.

generel

mimo generel

vedoucí architekt

vedoucí studia JinJan, odborný asistent Fakulty architektury ČVUT v Praze

Ing. arch. **Lucie Zouharová**

generel

mimo generel

urbanistická a projektová analýza

architekt

MgA. **Vojtěch Polesný**

generel

mimo generel

grafický design a modelování

designér